

Seznam příloh

Příloha 1: Fotky z hudebního festivalu na baráku v Třanovicích

Příloha 2: Fotky hudební skupiny Kmochova Paralýza

Příloha 3: Ukázka samizdatového časopisu Hadr.

Příloha 4: Ukázka ze samizdatového časopisu Protějšší chodník.

Příloha 5: Přepis rozhovoru s Ivem Pešákem, prosinec 2021

Příloha 6: Přepis rozhovoru s Jiřím Fiedorem, červen 2023

Příloha 7: Přepis rozhovoru s Miroslavem Zvárou, červenec 2023

Příloha 8: Přepis rozhovoru s Janem Žolnerčíkem, červenec 2023

Příloha 9: Přepis rozhovoru s Ivem Pešákem, červenec 2023

Příloha č. 1

Fotky z hudebního festivalu na baráku v Třanovicích.

Obr. 1: Festival undergroundových kapel na baráku v Třanovicích. Zdroj: Soukromá sbírka Jana "Tuleně" Žolnerčíka.

Obr. 2: Festival undergroundových kapel na baráku v Třanovicích. Zdroj: Soukromá sbírka Jana "Tuleně" Žolnerčíka.

Obr. 3: Festival undergroundových kapel na baráku v Třanovicích. Zdroj: Soukromá sbírka Jana "Tuleně" Žolnerčíka.

Obr. 4: Festival undergroundových kapel na baráku v Třanovicích. Zdroj: Soukromá sbírka Jana "Tuleně" Žolnerčíka.

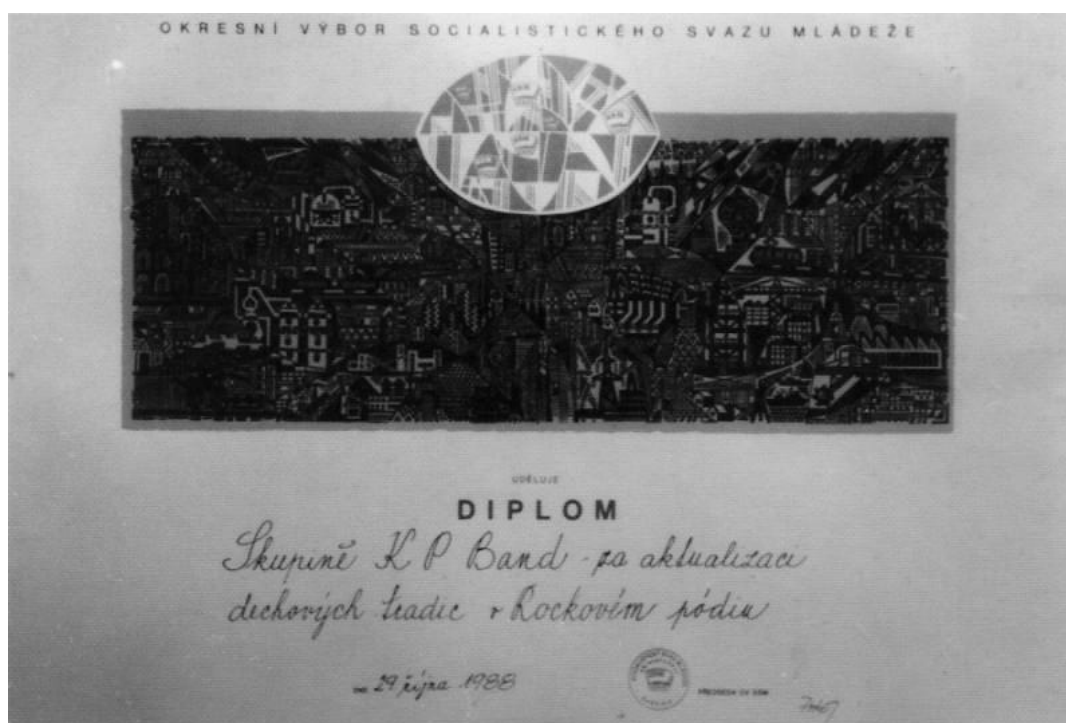
Obr. 5: Autobus plný "mániček. Festival undergroundových kapel na baráku v Třanovicích.
Zdroj: Soukromá sbírka Jana "Tuleně" Žolnerčíka.

Příloha č. 2

Fotky undergroundové hudební skupiny Kmochova paralýza. Fotky pocházejí z webu <http://www.veselyhrbitov.com/>, který mapuje underground v Havířově a okolí. Autory webu jsou Petr Melichar a Ivo Pešák. Fotky jsou zveřejněny se svolením Iva Pešáka.

Obr. 6: Kmochova paralýza. Zdroj: <http://www.veselyhrbitov.com/soubory/fotoga/kmochf.html>.

Obr. 7: Diplom pro Kmochovu paralýzu za aktualizaci dechových tradic. Rockové pódium, 29. 10. 1988. Zdroj: <http://www.veselyhrbitov.com/soubory/fotoga/kmochf.html>.

Obr. 8: Kmochova paralýza, vystoupení před klubem Žalák v Ostravě, 1988. Zdroj: <http://www.veselyhrbitov.com/soubory/fotoga/kmochf.html>.

Obr. 9: Kmochova paralyza.
<http://www.veselyhrbitov.com/soubory/fotoga/kmochf.html>.

Zdroj:

Obr. 10: Kmochova paralyza.
<http://www.veselyhrbitov.com/soubory/fotoga/kmochf.html>.

Zdroj:

Obr. 11: Kmochova paralýza. Festival "Hudba správných hochů", Věrovany 1989. Zdroj: <http://www.veselyhrbitov.com/soubory/fotoga/kmochf.html>.

Obr. 12: Kmochova paralýza. Festival "Hudba správných hochů", Věrovany 1989. Zdroj: <http://www.veselyhrbitov.com/soubory/fotoga/kmochf.html>.

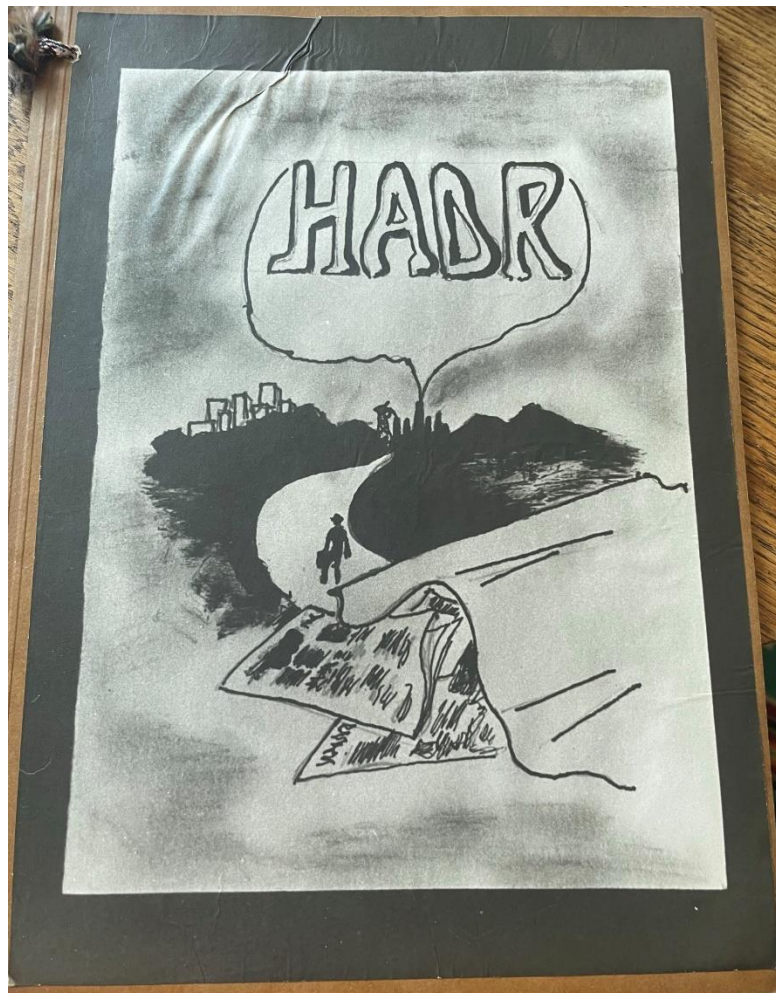
Obr. 13: Knochova paralýza. Festival "Hudba správných hochů", Věrovany 1989. Zdroj: <http://www.veselyhrbitov.com/soubory/fotoga/knochf.html>.

Obr. 14: Knochova paralýza. Festival "Hudba správných hochů", Věrovany 1989. Zdroj: <http://www.veselyhrbitov.com/soubory/fotoga/knochf.html>.

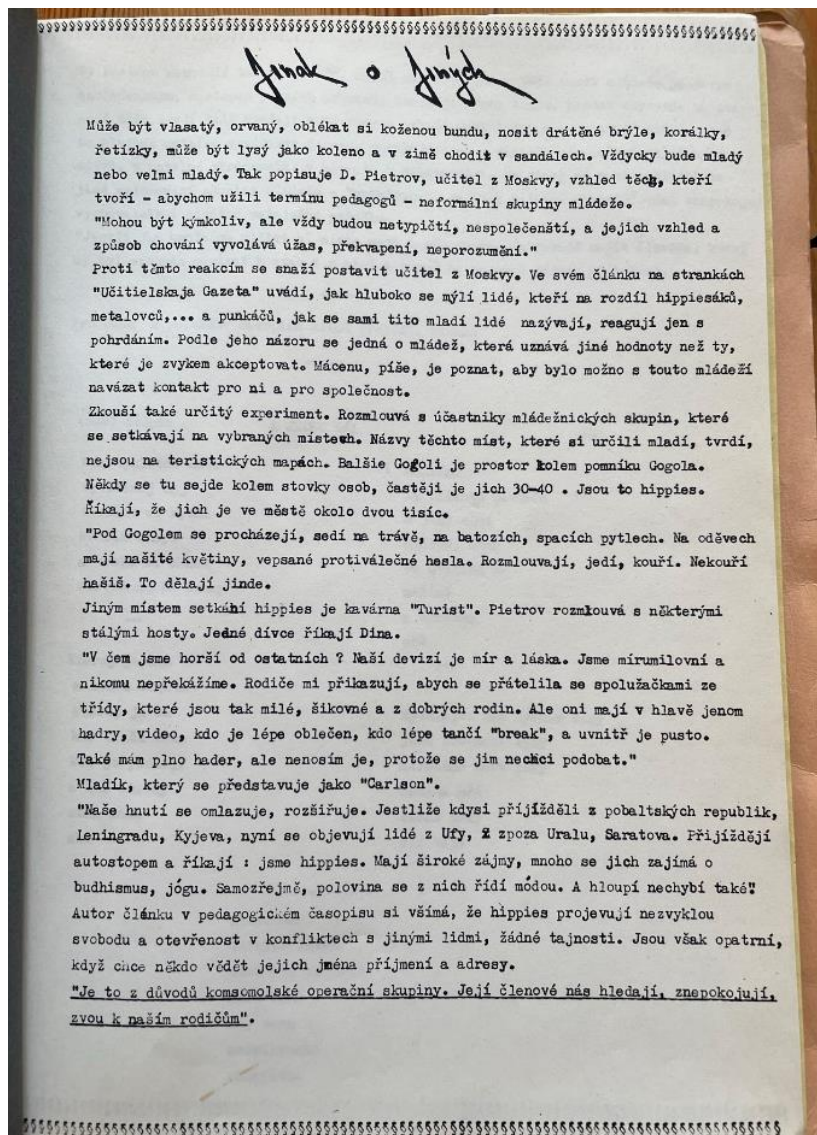
Příloha č. 3

Ukázka samizdatového časopisu Hadr.

Obr. 15: Ukázka samizdatového časopisu Hadr, nulté číslo, 1988. Zdroj: archiv Jiřího Fiedora.

Obr. 17: Ukázka samizdatového časopisu Hadr, 1. číslo, 1988. Zdroj: archiv Libri prohibiti.

NEOHláŠENá VOJENSKá PŘEHáDKA

obnovené transportéry v centru Prahy

Je pátek 28. října.

Trvalo dlouhá léta, než se tohle památné datum vzniku naší republiky opět stalo svátkem a ve spojitosti s ním se Masarykovo, Štefánikovo a Benešovo jméno objevilo i v oficiálním tisku.

Na jak dlouho? Prospektive jak dlouho vydrží tohle alarmující třetělní našich oficiálních šifrářů? Lidé, kteří za dob tzv. normalizace jakoukoliv známku a téhle historické nálosti přeházeli hravým mlčením a všeobecné jásot a nadšením z obrovského přínosu pro naši vlast soustředili do poválečných let.

A dnes.

Opět ti stejní lidé kňají pietní akt u hrobu T. G. Masaryka. K 70. výročí na Václavském náměstí štou a tribuny své slavnostní prohlášení na náměstné manifestaci pracujících. (Mimochoodem, majímale by me, jak velká by ta mohutnost byla, kdyby manifestace proběhala během svátků a lidé ji neměli místo práce). Ze dnešní neoficiální manifestace je státní nocí nevhod, světčí i hromadné zdržování osob, více či méně aktivních v nezávislých skupinách, jejich protisprávní omezení osobní svobody úmácím vzeáním, prohládky bytí a pod. Snaha zabránit aktivistům učestí na manifestaci však noma-brání lidem žnaha, aby dali majovo svou notivku k těm, kteří o demokracizaci společnosti zatím jen hovoří.

V poledne je Václavské náměstí jen námalivě v obvyklém ruchu. Na náměstí stojí zaparkovaný dva požární vozy, a váde kolem se pohybují pánové, kteří se svou, na první pohled patrnou nenádežností nás občas zle provrtají očima.

Potkávám přítele. Chci se ho zeptat, co je nového. Ale to už si všimnu, jak se kousek od máho obličeje vznáší - velké ucho - muže středního věku, zadumáného obličeje a prásdného pohledu.

Mířím rychlejším krokem k soše sv. Václava. Je obklopen uniformovanými policisty. V 15.00 hod. je v horní části Václavského náměstí shromážděno několik tisíc lidí. Kovový hlas megafonu nás upozorňuje, že se máme rozejít, protože shromáždění je nezákonné.

Odesou je bříšící mladík s větvičkou lípy, který se snaží prodrat mezi uniformy a klebe před sv. Václavem. Přigluňníci ho okamžitě drží za ruce a snaží ho odvést. Lidé dávají majovo svůj nesoubhlas. Dav se pohmul. Šhara od Musée nastupují speciální jednotky v přílbách a a plastikových štítů. Začínají se provalávat hecla. Náměstím znáí i Masarykovo jméno. Někte se snaží přebít prohlášení k 70. výročí, se které iniciativy nezávislé vzášlo se mi nepodařilo zjistit, protože netrvalo dlouho a police začala tlačit dav směrem dole. Náměstím přijíždí požární vozidlo a vodní dělo začíná chrlit vodu na lidi. Nastal začátek. Je slyšet štěkot psů. Policie tlačí shromáždění do Qplatařovy

ČESKOSLOVENSKÉ NEZÁVISLÉ AKTIVITY OZNAMUJÍ,

že dne 28. října v Praze na Václavském náměstí, od 15 do 17 hod. pořádají manifestaci u příležitosti 70. výročí vzniku republiky.

Program - zahájení státní hymnou
- krátké projevy zastupců jednotlivých iniciativ
- manifestační pochod na Staroměstské náměstí
- zakončení manifestace státní hymnou
☆☆☆
aktivisté Čarty 77, České děti, Demokratická iniciativa, Nezávislé mírové sdružení, SPUSA, VONS.

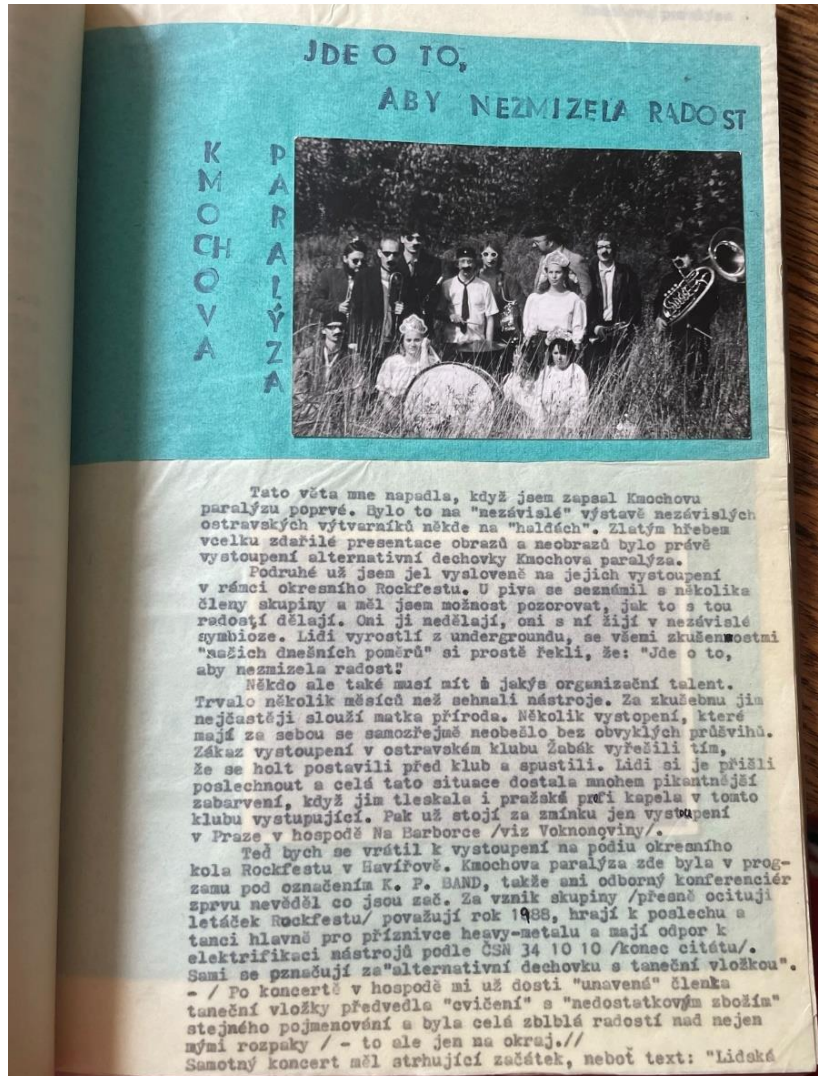

Zároveň NMS a České děti oznamují, že tradice posledních diskusních sobot v měsíci bude pokračovat 28. října v Praze na Václavském náměstí u sochy sv. Václava, od 15. do 17. hod. Obě shromáždění jsou v souladu s čl. 26 Ústavy ČSSR.

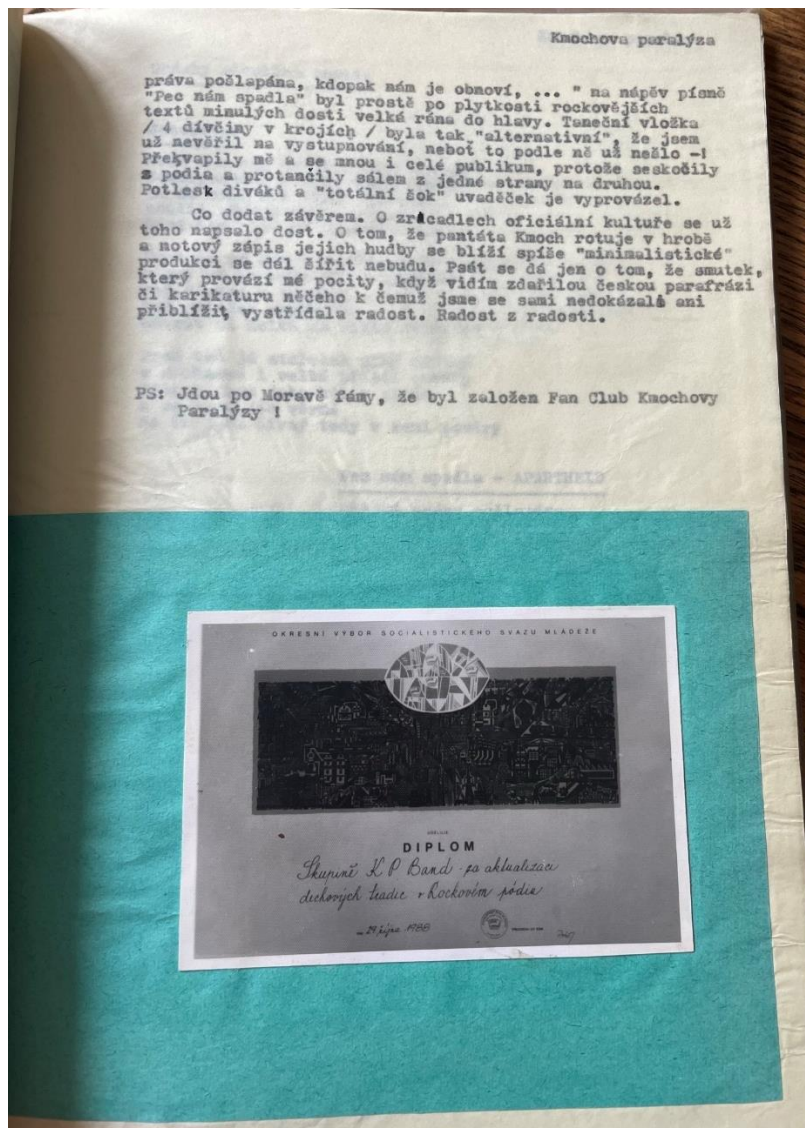
Obr. 18: Ukázka samizdatového časopisu Hadr, 2. číslo, 1989. Zdroj: archiv Libri prohibiti.

Příloha č. 4

Ukázka ze samizdatového časopisu Protější chodník.

Obr. 19: Ukázka samizdatového časopisu Protější chodník, 4. číslo, 1988. Zdroj: archiv Jiřího Fiedora.

Obr. 20: Ukázka samizdatového časopisu Protější chodník, 4. číslo, 1988. Zdroj: archiv Jiřího Fiedora.

Příloha č. 5

Prepis rozhovoru s Ivem Pešákem. Rozhovor proběhl v prosinci roku 2021 v Praze.

Otázka: Na začátek bych se chtěla zeptat na Vaši kapelu Kmochova paralýza. Jak jste vznikli a jak probíhali koncerty.

Odpověď: Seděli jsme v hospodě a rozhodli jsme se, že uděláme dechovku, že to nikde není, že dechovkou. Že dechovka je ohavná, takže to hrajou jenom blbci, takže to budeme hrát taky. A já jsem měl dědu, kterej v dechovce hrál teda léta a dirigoval a všechno možný, takže měl doma nějaký nástroje. Takže mně dal trumpetu, já jsem hráli kdysi v orchestru na trumpetu asi do 18 let a potom... Potom Kissák měl saxofon svůj, ten hraje doteď v těch svých kapelách, že je tam v tom Jeseníku. No, někde jsme po bazarech a takových těch koupili ještě nějakou trumpetu, měli jsme jenom dechovku, jenom dechový věci, a protože jsme tam chodily do hospody i holky, tak jsme udělali taneční sekci. Tak tam tančily čtyři holky, potom Dana přišla do jinýho stavu, tak místo ní tancoval, Tomášek. A ten teď bydlí v Brně. A tak to vzniklo. Tak jsme se rozhodli, že bude sranda nějaká, a začali jsme zkoušet venku U Studánky, to bylo jako feťácké doupě.

Otázka: V jakém roce jste vznikli?

Odpověď: To bylo někdy v osmdesátým sedmým, osmým? Mně bylo 20, klukům bylo tak 23, 24. A hráli jsme Na Studánce s tím, že to bude sranda. A přihlásili jsme se v Havířově v roce 88, to byla taková soutěž a amatérskéjkch kapel. Jmenovalo se to Rockové pódium a my jsme se tam přihlásili schválně, co se bude dít. A oni nás nechali zahrát, ale protože my jsme měli texty v němčině, tak oni nám to nepovolili, že musíme zpívat česky. My jsme zpívali třeba Dú Valaši, dú v němčině a ono- protože my jsme k tomu hráli ty naše, my jsme neuměli moc hrát, tak jsme hráli ty naše šílené tóny. A do toho Floyd- my jsme si vyřezali z bakelitu, že nepotřebovali jsme vůbec elektrinu, žádný mikrofón, on do toho řval, jak na těch demonstracích: 'Rozejděte se!', tak do toho ječel a to bylo 'Dú Valaši, dú', a to znělo jak pochod. To bylo Gehn Walachen, gehn. No, a oni nám to nechtěli dovolit, takže musíme zpívat česky. A my jsme to teda zazpívali česky. Ten koncert se hrozně povedl, to bylo normálně v kulturním domě v Havířově, v tom děsivém kulturáku. Tam byli samí pankáči. V první řadě, jak tam vběhly ty holky, ty tanečnice, tak se tam vytvořil nějaký řetěz. Byla to strašná sranda. Tancovaly v těch krojích. My jsme měli všichni masky. My jsme si koupili v hračkářství, nebo jak se to jmenovalo, takový ty nosy, brejle, fousy a měli jsme saka po rodičích nebo tak. Já jsem měl něco po babičce, něco

strašnýho, takový vy rukavičky, klobouk, samozřejmě někde po nějaký stařence. A když jsme zahráli tohle, tak opravdu to bylo něco jinýho. To bylo strašně něco jiného, dokonce jsme dostali diplom 'Kmochova paralýza za aktualizaci dechových tradic' tam bylo. A to bylo vlastně takový první oficiální vystoupení... No, to vlastně Kissák tehdy říkal, že nejznámější český dechař je Kmoch, tak musíme udělat nějakou Kmochovu dechovku, pojedeme do Kolína na Kmochův Kolín, pojedeme do Chebu na sjezd všech dechovek, jako strašný plány. A někdo vymyslel, že to se nedá poslouchat, takže to bude paralýza. Kmochova paralýza. Ale protože to byl takový pobuřující název, tak jsme někdy měli jenom K. P. Band, tam měli kluci na těch prostředlech. A pak jsme zkoušeli a hráli jsme všude možně. Měli jsme asi pět koncertů do roku 89, možná víc.

Otázka: A setkali jste se s nějakými perzekucemi?

Odpověď: No to bylo pořád.

Otázka: A v jaké formě třeba?

Odpověď: Když jsme hráli v Mostu u Českého Těšína, tam hrálo více kapel, myslím, nějakí krnováci tam tehdy hráli, Diletant Music Orchestra. Bylo to ohlášeno samozřejmě jako svatba, protože ono se to těžko se dalo jinak dělat. Někdo tam měl svatbu, tak jsme tam přijeli. To byla taková díra někde vedle Českého Těšína, tak jsme vystoupili. Hrála jedna kapela, druhá, pak jsme hráli my, byla taková velká sranda, všichni jsme se tam měli rádi. V té chvíli tam vtrhli četníci, že to není povolený. Zrovna jsme hráli na pódiu, a oni přišli s tím- že ten komik tam takhle mával rukama, říkal: 'Okamžitě skončete!'. Floyd po něm plivnul, z toho pódia a on se rozzuřil, vtrhl tam k tý velké bedně, kde byly všechny ty elektrický, já nevím, zesilovače trafa a všechno možný a všechno to vypnul, takže v hospodě byla totální tma. Přestala fungovat pípa a my jsme pořád hráli, protože my jsme nepotřebovali elektřinu. To bylo takový neštěstí, nakonec nás teda vykopali dolů z toho pódia a když jsme šli ven, tak tam byla nastoupena taková ta hovádka s těmi psy a byli takový dost drsný. Ti psi na nás doráželi, my jsme se všichni báli. Tak nás potom až do Těšína vyprovázeli takových pět kilometrů. Občanský průkazy, pochopitelně takový jako vždycky. A jeden mi říká: 'Vy studujete? No, tak to budou mít na fakultě radost,' a takový ty pindy. To jsem studoval v Ostravě ekonomku, Báňskou. Báňská ekonomická fakulta Vysoké školy Báňské, tak nějak se to jmenovalo.

Otázka: A jakou to mělo dohru ve škole?

Odpověď: No vyprali mě v osmdesátým osmým. Tam se nic nestalo, akorát mě vyprali. No a ona ta škola nestála za nic.

Co se týká muziky, tak to jsme hráli... Pak jsme hráli před Žalákem, to byl rockovej klub v Ostravě a tam tehdy hráli PBK blues a oni nám říkali: „Pojďte s náma, my vás tam nějak dostanem.“ Že prej tam máme jít a že si tam taky zahrajeme. Tak my jsme tam přišli a teď jsme se všichni na záchodě převlékli do těch krojů. Jak jsme tam vyšli, tak oni nás vyhnali ven, že tam nikdo takový nikdy v životě hrát nebude. A my už jsme byli oblečený, tak jsme začali hrát venku. To nám tancoval tehdy Štěpán. Takovej ten, tam nevím, jestli je na fotkách, ten byl takový dlouhý asi fousy, ale světlý. Tomášek byl malej. Štěpán byl takovej vysokej ten horolezec. A někdo tam otevřel, futrál a lidi nám tam hodili nějakých pár korun. No, už tam byli, a hned zase občanský průkazy a takový. Prostě chovali se velice nepříjemně. Tak jak oni to uměli. Potom v těch Věrovanech, to bylo- to tam, myslím, je napsáno i na Veselým hřbitově. To byla taková akce ve Věrovanech, tam byli chartisti, členové Společenství přátel USA, Nezávislého mírového sdružení Česka, Koruny české, a Mírový klub Johna Lennona a já nevím, jak se to všecko a všecko jmenovalo. To byly nezávislé iniciativy, to bylo zakázaný. Ono nebylo nic povolený. A... To byl koncert venku. Floyd tam tehdy každou písničku někomu věnoval. „Tuhle písničku věnuji Havlovi!“ „Tuhle písničku věnuji Magorovi!“ „Tuhle písničku věnuju Čuňasovi!“ Všem, co bručeli, těm našim hrdinům. Všem, co v tý době nějak měli ty problémy. My jsme dohráli a šli jsme se teda převlíct a on přiběhl ten pořadatel a byl strašně nešťastnej a říkal: „Prosím vás, co jste to, proč jste to takhle udělali? Teď tady ty Věrovany už nikdy nebudou, oni to zakážou.“ a Floyd mu říkal: „Tak snad víš, koho si tady pozval? Cos čekal, ty troubo?“ A on říkal: „Nic by se tak strašnýho nestalo, kdyby zrovna, jak jste hráli vy, tady přišel nějaký ten komisař.“ Víš, takový ti, co chodili z nějakýho Ústředního výboru. A že prý to všechno slyšel. No potom se domluvilo, že se to hodí na nějakou kapelu, která tam nehrála, protože když to udělá se takhle, takže ta kapela je z obliga, protože řekne, že tam nebyli. A pořadatel řekne, že jsme se mu tak představili. Takže jsme jakoby hráli názvem nějaký Původní Bureš. Oni stejně nepřijeli. Pak jsem jednou byl tady v Praze u Karla IV pod Vyšehradem, tam jsme popíjeli a teď tam seděla nějaká holka, já ji neznal. Seděla tam spousta lidí u toho stolu. A ona tam ta holka- nějak že Lumír jí říkal, že je z Havířova. „Havířov, to mě ani nepřipomínej, to je banda hajzlů, to je taková sebranka!“ Tak se divil: „Co, co, co?“ „No, nějaká slovoč hnusná, havířovská, přijeli, nadělali tam někde bordel ve Věrovanech. Zpívali nějaký blbý písničky, my jsme potom kvůli nim chodili na výsledky, jak bych někoho potkala, já ho zabiju“. Dneska se tomu smějeme.

A kde jsme ještě potom hráli? Ale vydávali jsme třeba časopis Hadr. Taky vycházela třeba Severomoravská pasivita. V Opavě vycházel Protějšší chodník. Pankáči dělali časopis Sračka.

V Novém Jičíně vycházel, tuším, Satir, nebo jak se to jmenovalo. A Mašurkovské podzemné, a to byly zajímavý časopisy v té době. Ještě když si představíš že jsme to všechno, že jsme to všechno dělali na těch cyklostylech. Já mám ještě doma schovaný blány, ve sklepě mám možná rozebraný cyklostyl.

Otázka: Jak dlouho jste vydávali Hadr?

Odpověď: Salám přišel někdy v 87., někdy v létě snad přišel s tím nápadem, že už všichni vydávají časopis, jenom my nic. Salám hrál v kapele činel. A právě on přišel, on byl takovej zarputilej. Opravdu, ten nás vždycky do toho dokopal, my jsme chtěli sedět po hospodách, poslouchat bigbít, hrát písničky, chodit na zakázaný koncerty a podobně. A Lumír nás tlačil do toho, ať něco děláme i kromě toho. No, tak jsme někde sehnali ten cyklostyl. Salám, dotáhl, myslím, možná od Čuňase nebo od někoho dotáhl ty blány a dělali jsme Hadr do roku 89. Dokonce když tady byla v devadesátém roce výstava, myslím, v Památníku národního písemnictví, tak tam byl ve vitríně Hadr.

Otázka: O čem se tam psali?

Odpověď: O politice, o kultuře, o umění, o tom, jak je to tady všecko na hovno. ono by to mohlo vycházet znova, akorát, že ta kultura, řekněme, má už to- má už nějaký dobrý směr. Já jsem tam tehdy psal zápisky z pracovního procesu, protože když oni mě vylili, vylili z té báňský, já jsem šel na Novou huť Klementa Gottwalda. Protože všichni jsme museli pracovat, že jo, to byla povinnost pracovat. právo i povinnost a já jsem se tam nechal zaměstnat na tom, na té Nový huti, na HKG a tam to bylo něco strašnýho. Střet s dělickou třídou byl strašnej. To, že nás to- že nás, že od gymplu jsme chodili do hospod, kde byli samí havíři a ti nás mlátili, že jo, a na vás my dřeme a takový ty pindy, to jsem tak byl, to jsem pak z těch hospod znal, ale přímo ocitnout se uprostřed těch proletářů, jo, to bylo děsivé, to já jsem- to byla strašná pakáž, strašná, dělnická třída. No, a já jsem to nemohl nechat jenom tak, tak jsem si říkal, že o tom napíšu, tak jsem to tak psal, protože jsem měl rád Dostojevského, vždycky jsem měl rád ty Rusáky, tak jak byly Zápisky z mrtvého domu, tak jsem psal zápisky z pracovního procesu a ty tam vycházeli, víš, v tom Hadru, no, a vždycky mi to, vždycky mi to Salám mi říkal, ty vole, Ivoši, vždyť to už, to už je na vazbu, to tady nemůžeš jmenovat přímo atd. Tyhle věci, tak jsme to tam nějak okecávali, já nevím, nějaký básničky tam psal ten kluk z toho Trínce, něco tam z Ostravy kluci dali, o Kmochovce jsme tam samozřejmě museli napsat, když už jsme tam byli, kde kdo byl, co tam viděl někde na nějakým fest'áku, nebo kde dostal někde přes dršku od četníků, jo, prostě takové ty aktuality. Do roku 89, no... No, já jsem měl právě ještě spoustu těch věcí. A já jsem

měl infochy, že jo, já nevím, Vokna, nějaký Revolverový revue, že ono to kolovalo a pak to třeba u mě zůstalo. Nebo od SPUSA, co vydávala.

Otázka: Kolik vás vlastně tam Hadru dělalo?

Odpověď: Tři. Dělal Šolich, Salám a dělal jsem to já. Salám už umřel, on byl chartista. V Havířově byli snad dva nebo tři Chartisti. To byl Salám, Fiedor Jirka. Fiedor zůstal tady v Praze, dělal poslance od roku 90, kdy roku 92, zůstal tady. Fiedor a snad Valter. No hlavně Fiedor se Salámem. Salám byl velmi zarputilý.

Otázka: A ze školy Vás vyhodili v jakém roce?

Odpověď: 88. Celkem zčerstva, ve druhém roce.

Otázka: Vyloženě kvůli té jako činnosti-?

Odpověď: No... On to nikdo přímo neřekne, ale jsou takový situace... Dělal jsem zkoušku z předmětu 'plánování pracovních sil'. Já jsem se naučil, přišel jsem na zkoušku, shodou okolností se můj zkoušející, takovej polobolševickej blb, jmenoval Gottwald. Nomen omen. Tak já jsme mu všechno řekl a on se mě zeptal, jestli se spokojím s dvojkou, nebo jestli chci doplňující otázku. Řekl jsem mu, že mi stačí dvojka a podal jsem mu index. On se tak podíval. Říkal: „Do prčic. Vy jste Pešák, Ivo? Aha, moment.“. Teď se někde podíval do nějaký strašidelných papírů, furt tam něco listoval, pak mi říkal: „V podstatě na první otázku jste mi moc neodpověděl. Druhou jsme přešli, že jo, a ta třetí... No... Přijďte příště.“. A ten index vzal, já myslím, že to nechtěl, ale jak mi ho takhle šoupl po tom stole, tak ono to tak pěkně vzalo a dopadlo tam někde do kouta. A já jsem říkal, že už se nesehnu. To byla konečná. Po tadyté zkoušce už jsem tam nikdy nešel. Neměl jsem index. Ležel tam v koutě u Gottwalda, tak nebylo proč chodit do školy. A potom po osmdesátém devátém jsem se o to zajímal, jak to tam dopadlo, a oni mi uznali nějaký ty zkoušky, z toho prvního a druhého ročníku a takový ty zkoušky, jako je například politická ekonomie a politika ekonomie socialismu a marxismus-leninismus. A napsali mi nějaký lejstro, že jsem byl vyhozen z politických důvodů.

Otázka: A tedy jste už měl dlouhé vlasy?

Odpověď: Tehdy jsem dlouhý vlasy neměl. Na tý vysoký jsem nemohl, tam byla vojna. Oni vysokoškoláci měli- my jsme měli ve druháku každej čtvrtek vojnu. Takže my jsme museli být ostříhaný. Ale jak mě v tom osmdesátém osmém vyprali, tak to už jsem tomu nechal volný průběh. No a pak jsem byl ještě v tom blázinci. Jsem přečetl kompletního Shakespeara. Nechtěl jsem na vojnu. Jsem vždycky říkal, že to stačilo. Podplukovník Lebec mě chtěl vyloženě

zastřelit. Ta vojna, to bylo něco strašného. To bylo přímo na báňský, tam byl přímo buzerplac. Tam bylo ohromně velké parkoviště, jsme tam museli chodit. Ráno v šest hodin jsme tam museli přijít v uniformě, nějaký děsivý. Na hlavě cosi, tady mám opasek, masku, tady jsem měl kudlu nějakou. Rozborka, sborka za 12 vteřin. A mně vždycky něco zůstalo. Vlastně a pak už jsem dělal na Nový huti, to už jsem je měl pořád. V devadesátém sedmém jsem se nechal ostříhat.

Otázka: A když se teda ještě se vrátíme ke Kmochově paralýze, tak po revoluci už jste nehráli?

Odpověď: Ne, to už ztratilo smysl. My jsme zahráli v tom osmdesátém devátém, myslím, ve Věrovanech. Někdy v létě to byl velký festival.

Ještě v Tovačově jsme hráli. Tam jsme hráli vevnitř. Tam jsme měli šatnu s Dunajem, jak z toho byli smutný, když nás tam viděli, jak to tam do sebe lijem, v těch maskách. Oni s náma měli šatnu. My jsme do té šatny přišli dřív, teď jsme si tam sedli, začali jsme se převlékat. Už jsme tam pili toho myslivce, protože jsme byli na pódiu bez alkoholu rozpačití. A ten Dunaj, jak jenom ti lidi otevřeli ty dveře, tak jenom: 'Jéžišmarjá, okamžitě nám dejte jinou šatnu, my tady s nima nebude'. Asi jsme nevypadali moc hezky. Co si vzpomínám, mám dojem, že oni to rozehnali až na konci. 3-4 kapely odehrály, my jsme teda odehráli, to bylo tak 88.

Kde jsme tak všude hráli? Tovačov, Věrovany byly festáky, pak jsme hráli na nějakých svatbách u známých. Že to byla skladba okolo Havířova. Někde Měřiňákovi jsme hráli na svatbě, to bylo ještě před Rockovým pódiem. Ještě pak na jedny svatbě jsme hráli. Pak jsme hráli v Mostech u Českého Těšína, někde v Karviný jsme hráli taky v nějaký prdeli. Hráli jsme tady v Praze, v hospodě Na Barborce. Hrála tam kapela AA Pot a ještě asi 2-3 kapely. Tam byl Čuňas, tehdá. Byla tam taková ta elita příjemných lidí. To bylo jenom jednou. V Praze, jenom jednou. Taky 88 snad. Nevím, ale to dopadlo dobře, to bylo normální, že jsme to odehráli. Ještě v noci jsme jeli zase zpátky, že jsme tady nepřespávali. Nás bylo taky 13 nebo 14. To bylo těžko někde uložit. Deset muzikantů a čtyři tanečnice. Z těch Věrovan, nebo kde, vyšlo dvojalbum. Hudba správných hochů a tam dokonce máme snad dvě nebo tři písničky. A mám takovej dojem, že to je možná z Tovačova, nebo z Věrovan.

Jednou mě vláčeli bahnem, to byla lapačka, to zas bylo něco jiného, to hrála jiná kapela. Tam jsme nehráli. To Kmochoška ještě nebyla. To mi bylo nějakých 19, dejme tomu.

Otázka: Jaké hudební skupiny jste v té době poslouchali? Kdo vás inspiroval?

No Plastiky. Inspirovali nás Plastici, DG 307, Egon Bondy Svát'a Karásek, Vlasta Třešňák, no a ze Západu jsme zbožňovali Velvet Underground a Franka Zappu. Nico, když měla ten koncert

v Brně v tom osmdesátém pátém, nebo šestém, utajený, tak jsme tam všichni jeli. Jsme brázdili půl republiky, aby člověk dojel na nějaký koncert. Na Pepu Nose jsem jel až někde do Klatov. Na toho strašného Pepu Nose někdy v roce 86 jsme byli ochotni jet přes celou republiku, abychom slyšeli 'kdo jde pořád na východ, dojde na západ'. Byl proti režimu, tak se nám líbil. Tak Hadr, a pak jsme ještě disidentili jinak. To jsme si ještě nechávali rozbíjet držky na manifestacích. A to jsme ani nemuseli do Prahy, aby nás zmydlili. Ono stačilo jet do Ostravy a položit tam 16. ledna někde kytku a už jsi měla na hřbetě 20 fízlů. Jezdili jsme do Jilešovic, to byla taková díra vedle Opavy. A tam jsme jezdili tak jednou za měsíc, možná jednou za 14 dnů. Jezdili tam kluci z Olomouce, z Brna, z Opavy, odevšad, a tam jsme si vyměňovali ty naše časopisy. Oni něco měli, my jsme něco měli. Tam jsme si to vyměňovali, a jednou nás tam vybrali. Asi 30 nás tam tehdy bylo, a to bylo tehdy blbé, protože to nás opravdu třeba nechali stát 5-6 hodin čelem ke zdi. Jít na nějakou toaletu nebo cokoliv, tak se ti vysmáli, fakt to bylo hnusný. Tuleň mi tehdy vyprávěl, jak ho tam vybrali někde, tak ho nechali v zimě stát v lavoru se studenou vodou. Tak v roce 81 přišel z vojny, šel na nějaký big beat, samozřejmě na androšovské, kde dostal přes držku a ještě ho nechali stát v tom lavoru. Říkal, byl leden a nechali ho tam stát asi hodinu.

Jednou jsem odněkud přišel domu a matka byla taková zhroucená v tom křesle, to byl nějaký rok 88. Říkala: „Byli tady!“ „Kdo tady byl?“ „Byli tady dva četníci, víš, v civilu, takový slušní kluci byli, tak jsem mě na tebe ptali, ukázali mi ty průkazky, já jsem pozvala dovnitř.“. Já jsem zavrával. Kdybys viděla ten můj pokoj, tam byl psací stroj, tam bylo asi osm kopií, něčeho šíleného. Tam byli všichni ti Orwelové, ty strojopisy. Já jsem mámě vůbec nic neříkal. No na výslechy jsme chodili, jako v prohlídce mě třeba nedělali, zas tak známej jsem nebyl. To nebylo proč, to se dělalo jinejm lidem, jo. Ani u Saláma ne. A ten už byl profláklej. Se Salámem bylo nejlepší, teď už jsme se někde třeba chystali udělat nějaký koncert nebo třeba jet do Prahy na nějakou manifestaci, tak Lumír s náma nikdy nejel, protože ho vždycky zavřeli už předtím. Za ním přišli do Metasportu k ponku a říkali: „Pane Salám- pane Salzman, teda, zítra je 28. října, což vy víte. Tak my vás zítra sebereme, abyste tam náhodou, víte, to je pro vaše dobro.“. Hele, oni vždycky na tom výslechu, mi třeba taky říkali: „Když příště pojedete do té Ostravy, my to stejně víme, když tam pojedete. Jak si myslíte, jak v tom parku jste utajení a děláte v tom- vaše slavné Nezávislé mírové sdružení, všechny ty naše organizace, jak vy si myslíte, že nic nevíme?“ Protože tam asi měli nějaký svoje lidi, svoje vlasáče. Ono se o tom, po těch Cibulkových seznamech nadělalo spousty svinstva tady s těmahle věcmi. A vždycky říkali: „Kdybyste nám to třeba například řekl už napřed, tak my je zajistíme, ty lidi, a tím pádem tam

nebudu a tím pádem nebude žádný problém. Vždyť to je logické.“ Tak to se nedá popřít, logické to je. Ale nebyl jsem žádný hrdina, bál jsem se, když jsem na ty výsledky šel tehdy, tak jsem tam seděl a říkal jsem si, zase po hubě, ono to bolí, ono to není žádná sranda. Nezmlátili mě, dali mi facku, ale takovou zemitou, nebylo to dobrý. Fyzická bolest. Jsem stejně nikdy nic neřekl, protože jsem nikdy nic nevěděl. Salám říkal: „Dělej blbečka.“

To jsem vlastně neřekl, jsme jednou někde vystoupili se Salámem v tom Valmezu, nebo prostě někde s plnou taškou těch časáků. A teď zastavili nás okamžitě policajti, víš? „A co máte v té tašce?“ A Salám pak říkal, že si to nechal potom na tom výsledku si to tam nechal přímo takhle nadiktovat, že to našel na zemi, zvedl to ze země a zrovna v té chvíli si řekl: „To je nějaký divný, já to zanesu na policejní stanici,“ a v té chvíli ho chytli. Nechal jsem to takhle nadiktovat.

Otázka: A když se vrátíme k tomu Hadru, tak kolik jste toho tak vydávali?

Odpověď: No kolik jsme toho udělali? Vyšlo tak pět až šest čísel plus mínus. No, 5-6 kusů. Jestli jsme toho vůbec udělali, ono šlo- něco šlo do Prahy, do Brna, něco jsme si nechávali, něco kolovalo. Pět, šest kusů. Víc toho nebylo ani schopno. Vem si, my jsme to cyklostylovali. A pak jsme to vázali takovým způsobem, že se všechno dělalo ručně, že jsme normálně koupili takový ty tvrdý desky s těma dírkama, jo. To jsme bydleli u Kohoutka. To jsme měli pronajatý byt, tam jsme bydleli se Šolichem. Salám tam bydlel chvilku, a když zjistil, že policajti stejně ví, že tam bydlí, tak se odstěhoval zpátky domů, že to nemá smysl. V Havířově u Kohoutka, tam jsme bydleli v roce 88 a do roku 89. Kohoutek žil v Praze a nám to pronajal za nějakou stovku, to byly nájemní levný, tak on to pronajal za stovku. Tam od rána do večera řvali Plastici, to byl takovej průchoďák šílenej.

No a Hadr, to on se Šolich vždycky sebral, odjel do Prahy, tady za Čuňasem, protože on tady kdysi topil, vždycky přivezl něco zpátky. No ještě na jih, asi do Olomouce.

Otázka: A jak jste se seznámili, třeba takhle s lidma z Prahy a tak?

Odpověď: No v hospodě, v hospodě. My jsme chodili do hospody. Jsem chodil vždycky od 15, jak jsem chodil na gympl, tak jsem chodil do nějakých hospod a tam sedělo spoustu zajímavých lidí. Já jsem vždycky třeba v kosmu ještě s gymplákama a oni tam seděla taková horda takových nemytců a byli takový, takový odvázaní, tak svobodní. A Saláma jsem znal, Salám chodil asi o dva roky nebo tři roky víc na základku. On pak umřel, snad mu nebylo ani 50. On byl ročník 64. On potom Lumír byl s těma ledvinama byl hájil, on vypadal potom starší. A on mně tehdy říkal: „Aroč chodíš pořád do toho blbýho Beskydu mezi ty horníky? Nebo mezi ty svoje gympláky do Tiskárny? Přijď někdy do kosmu.“ To byla taková máničkovská hospoda.

A Urban nebo Rolník. To byly hospody, které byly za městem, u Havířova. To si musela do té hospody třeba i hodinu jít, ale tam si tam měla klid. Tam nechodili havíři a četníci. A začal jsem se bavit se Salámem a pak už jsme si dali tu náušnici do ucha. Protože to muselo být. Měl jsem číro, ale to nebylo dlouho. Přece jenom- tak já jsem vždycky chtěl zaprovokovat, ale to už bylo i na mě moc. A chodil jsem bos a četníci mě zastavovali a chtěli občanský průkaz a málem jsem dostal obuškem za to, že jsem chodil bos.

No a znal jsem se s těma pankáčema, se Stromem a podobně. Stromeček byl nejlepší pankáč na světě. Ten měl to číro asi 70 m na hlavě a bylo krásná fotka, někdy roku 86 v nějaké novinách, jak tak tam stojí Strom celej takovej koženej, pobitej těma řemenama, všude, v puse, všechno možný, na hlavě toho kohouta metrovýho. Vedle něho dva četníci nebo vojáci vlastně, a pod tím nápis: „I takovýto chodí na vojnu.“

Ono se to tak všechno v podstatě od mých, řekněme, 19 let. To znamená od roku asi 86 jsem skončil s gymnáziem. V tom osmdesátém pátém roce jsem dodělal gymnázium. A pak mě naši dali na tu báňskou a ono už- umřel mi tatínek už v tom osmdesátém šestém zčerstva a já jsem se potom, zhruba v tom roce 86, možná díky tomu, že už otec nebyl, protože on tyhle lidi taky neměl rád. Tak máma na mě evidentně nestačila, jak to teď zpět nějak pozoruju, že jsem si mohl dělat, co jsem chtěl, tak jsem se odstěhoval z domu do toho podnájmu, tam se začal dělat všechny ty možné věci. No, a tak to nějak plynule přešlo k tomu, že jsem se odstěhoval tehdy v tom osmdesátém osmém tady, a to jsem začal potom topit v kotelně a kulisáka jsem dělal. To byla taková ta zaměstnání, kde nebylo moc peněz, ale byla spousta volného času. Protože třeba kulisáka jsem dělal snad půl sezóny, když mě vyhodili z té báňský, tak jsem dělal snad měsíc na té Nový huti, ale jak jsem vždycky říkal s těma proletářema, to jsem dělal zápisky z pracovního procesu. To bylo strašné. Jednou ráno jsem měl, v pět hodin, jsem měl vstát normálně do práce a já jsem nevstal a že už tam nikdy nepůjdu. A potom jsem seděl doma a nedělal jsem vůbec nic, asi měsíc. To už máma byla úplně modrá z toho no. To už bylo vyloženě na kriminál, ale já jsem se furt ale ptal známých. A nikdo nic nevěděl, já jsem dokonce šel na Úřad práce. Lidi si myslí, že do roku 89 nebyl Úřad práce, ono se to takhle nejmenovalo, ale v Karviný, a myslím, že to bylo v každém okresním městě. To tě poslali, když si nemohla sehnat práci jakoby sama pro sebe a obešla si třeba nějaký podniky, tak si šla na úřad, který byl pod městem nebo pod okresem. A tam si řekla, že nemůžeš sehnat práci a oni měli povinnost ti nějakou najít, a já jsem tam tehdy jel. Já jsem tam tehdy šel s tím, že aspoň dostanu nějaký štempl, že jsem někde byl, protože dělat se mně nějak moc nechtělo. A teď zezadu tam seděl za dveřmi se vymrštil takový sporý chlapík, a ten byl, ten byl ze šachty, z dolu, a hned vyskočil a

říkal: „My tam potřebujeme,“. Začal mi tak různě na to tělo sahat. Mně se to nějak nelíbilo, jsem se mi tak nějak ošíval. A říkal, ať nastoupím teda na šachtu a že mi už to všechno napíšou. Tak já jsem couval s tím, že já si to rozmyslím. A pak přijel Marian z Ostravy a říkal mi: „Představ si, že berou dva kulisáky.“ No, tak jsme šli okamžitě dělat kulisáky do ostravského divadla. Tam jsme dělali kulisáky. Tam byly strašně výborný lidi, já jsem tam měl tady nejkratší vlasy. To byly právě ty práce, jako byly ty kotelny a ono tam nebylo moc peněz, ale byla tam spousta volnýho času a tos potřebovala, hlavně ten čas, protože čas je důležitý. Já jsem dělal kulisáka, topiče, a pak jsem míchal sirupy, pak jsem dělal geodeta, zeměměřiče. Zeměměřič to byla další taková práce. To mi někdo říkal, že jsem dělal všechny ty androšovský zaměstnání, to vyšlo teda fakt.

Příloha č. 6

Prepis rozhovoru s Jiřím Fiedorem. Rozhovor proběhl v červnu roku 2023 v Praze.

Otázka: Já píšu diplomovou práci, ve které se zabývám undergroundem a vydáváním samizdatů v Havířově. Zajímá mě, jak jste se k undergroundu v Havířově dostal a co jste zažil.

Odpověď: Já jsem přijel do Havířova někdy na jaře v roce 1982. Tenkrát mě tam přivedl kluk Dušan Baran, se kterým jsme se potkali v Praze. Na jaře 82 jsem přijel do Havířova a šli jsme s tím Dušanem do hospody U Urbana. To bylo nedaleko Havířova v Horní Suché, kam jezdili takoví ti vlasáci z Havířova a okolí. Já jsem byl překvapený, protože tenkrát jsem přišel do hospody, kde bylo třeba 50 lidí s dlouhými vlasy, taková komunita, která prostě držela pospolu. Vesměs to byli lidi, kteří jezdili na různé akce a teprve se v tom prostředí začaly formovat nějaké kapely. Tenkrát to byly lidi, který jenom žili po svém, ale nebyli třeba ještě nějak politicky třeba aktivní. A pak jsem do Havířova jezdil každý víkend a pak jsem se někdy v létě 82 přestěhoval k Radkovi Kissovi do Třanovic na barák. A tam jsme chovali prase Renátu, a připravili jsme zabíjačku, a společně s tou zabíjačkou měl být undergroundovej festival, který samozřejmě nakonec byl. To bylo v září 82. Tenkrát nebyly mobily, nebyly maily, takže se to přes telefony anebo různě takový vlastně šeptandy po hospodách, protože, já neříkám, že v každém městě, ale... V takových těch větších městech vždycky byla hospoda takovým centrem, kde se ty lidi scházeli a věděli vzájemně o sobě a navštěvovali se. Takže tam se prostě sjelo nějakých 150 lidí tenkrát.

Otázka: A třeba v Havířově byla taky? Jak se jmenovala takováhle hospoda?

Odpověď: To byla ta hospoda U Urbana jedna, pak jako na kraji Havířově byla druhá hospoda Pacalůvka, tam chodili takový mladší kluci. A pak tam byla hospoda Tiskárna na hoře, přímo v Havířově, a tam zase chodili pankáči, protože v Havířově bylo poměrně silný pankový hnutí, který už tam začalo vlastně v druhé půli 70. let, kdy kluci založili kapelu Hlavy 2000, ale s pankáči jsme se samozřejmě všichni kamarádili, nějak jsme se potkávali. Takže tam ta komunita těch lidí, který... Dneska se tomu říká underground, tenkrát se to slovo moc nepoužívalo jako underground, nebo já si to nějak nevybavuju. Tenkrát byla Velvet underground kapela, ale že by se tak říkal jako androši, tak to je tak jako... Pak už jako myslím po revoluci, nebo to začalo být frekventovaný. Tenkrát tam hráli, abych se vrátil k těm Třanovicím, takže tam hrála třeba kapela, myslím, že z Valmezu. To byla taková skladba Valmez, Nový Jičín, jmenovala se to Slepé střevo, a pak z toho vznikla Mňaga a Žďorp. Nebo

tam hráli taková kapela Třírychlostní Pepíček, což byl vlastně Jirka Prokš, Bobeš z Havířova, takový kluk Karkul se mu říkalo, ten byl z Valmezu a Jirka Dvořák, ten hrál na kytaru, ten byl z Havířova a vlastně on byl lékař a studoval v Brně a pak byl umístěnej někde v Náchodě, nebo kde. Takže Třírychlostní Pepíček tam hrál, pak tam hrály takový ty punkový a undergroundový kapely, který vznikaly v Havířově. Jako z Zelí se svým bandem, ty byla zase z Nejtku v západních Čechách, to je nad Karlovejma Varama. A Ota Veverka tam hrál ze Zlína, takový to bylo poměrně pestrý, a samozřejmě tomu samotnému koncertu předcházela, já už nevím, asi ve čtvrtek, nebo v pátek, ta zabíjačka. Takže se zabilo to prase, to jsme zabili asi v deseti lidech, a Vojta Petřík, "Tatík", takový jako kuchař známej, ten to vedl. Tak se tam vlastně dávali jako guláše a ty prejty, a točilo se pivo, víno, a prostě přes víkend proběhlo to bez zájmu nebo nějaké intervence policie, a lidi se pak zase rozjeli. Je z toho taková zajímavá fotka, kdy to někdo vyfotil. Prostě je autobus a on z toho místa řidiče, to ten člověk vyfotil, a ten celý autobus je plnej těch vlasáčů, což to vypadá jako někde ze San Francisca, z konce 60. let. Takže ta akce je úplně bez povšimnutí. A v podstatě myslím, že to byl na severní Moravě jeden z prvních takových androšovských větších festivalů. Možná se hrálo někde na baráku, jako v pár lidech, ale tohle už byl opravdu jako festival, kde bylo 150 lid. Poměrně hodně, a to už budí pozornost. Navíc, jako když je to třeba na malý vsi, a ty lidi se tam trousili skrz tu ves. Takže to jsme byli docela pak, jako když jsme to zpětně hodnotili, ale až po letech, tak jsme byli překvapeni z toho, že to takhle je. V roce 83 jsme to vlastně zopakovali, tam přijelo ještě víc lidí, a zase to bylo bez pozornosti, ale tam už, mám dojem, ty policajti přijeli, ale jenom jako okolo toho pozemku, tak jako postavili nějaký hlídky, a spíš to jako pozorovali. Že tam se samozřejmě hrál fotbal, a takový různý, chodilo se na vycházky do okolí, tak jak to bejvá, protože se hraje večer. Ale dopoledne, když tam ty lidi se ráno vzbuděj, tak jdou někam do krámu si něco koupit, nebo se jdou motat po okolí. Takže tam už ty policajti byli, ale zase to bylo bez zásahů, a zase to bylo bez toho, že by byl někdo jako povolán odpovědnosti.

Otázka: Takže ani se to neptali lidí, co odcházeli z toho pozemku, nebo je nelegitimizovali?

Odpověď: Ne, vůbec. Já jsem se pak dozvěděl, to až později, že takový jako instruktážní materiál StB, vztahovaný k Veřejný bezpečnosti, vznikl až někdy v roce 1986, a tam v tom instruktážním materiálu jim říkají, na koho se mají soustředit, a co mají dělat, a jak mají s těma lidma zacházet, a na co se mají ptát, a tak dále. Do té doby ty policajty v podstatě zajímalo... Oni vůbec nepřemejšleli, že by ta skupina vlasatejch lidí, ať byla jakkoliv velká, mohla znamenat nějaký politický nebezpečí. To oni zatím neviděli. Ty policajty v podstatě zajímalo, jestli má člověk razítko v občance, jako jestli pracuje, a jestli má ty vlasy, který má, na ty

občance. A to bylo tak jediný. A jestli to měl člověk v pořádku, v obou případech, tak ho nechali bejt.

Samizdaty tenkrát, já to mám doma, ještě taky to jsou, my jsme dělali takový, jako... V jednom případě to bylo vlastně prepisovaný na stroji, na perličce, a přefocovaný ty fotky, že to je předělaný. Že to je takový, jako homemade, ještě větší než to, než ten původní samizdat. No, a pak jsme dělali nějaký takový, že byl jako třeba jenom výcuc, anebo pak už bylo něco jako na xeroxu, ale vlastně už jenom ty texty, třeba bez těch fotek, jo. Takže jsme dělali takový, jako, kopie Vokna, ale autorský samizdat tam v té době, v té oblasti, o něm nevím. Tam až v Havířově, až pozdějš, tam vznikl ten Hadr, co dělal Lumír Salzman s Petrem Melicharem. Ale to byl, mám dojem, až tak jako rok 88, a teď když se bavíme o těch letech 82, 83, tak tam, myslím, o žádnou politiku nešlo. Ale ty samizdaty tam byly. My jsme třeba jezdili za Jardou Čechurou do Valašskýho Meziříčí, který byl původně z Český Lípy, a byl mezi těmi prvními signatáři Charty, a oni ho vlastně vyštvali, až skončil v tom Valmezu. A ten měl přístup k samizdatům, takže jsme si to od něj pučovali a prepisovalo se to jako na stroji a pučovalo se to... V druhé půli 80. let tam pak bylo napojení na Brno, a vlastně i na Čuňase. Už tam chodilo nějaký Vokno a Revolver Revue, tenkrát ještě Jednou nohou, a tak dále. Ale zase ten autorský tam ještě nebyl, no, takže to, jsou ty samizdaty. Ale pokud ještě jde o ty akce, tak 82, 83 byly Třanovice, v 84. nebylo nic. V 85. jsme si pučili, právě taky v Třanovicích, já myslím, že to byla požární zbrojnice, nebo sál, sál těch hasičů, a teď přesně nevím. Zkrátka prostě obecní kulturní dům, kde se konaly ty obecní zábavy, a tam jsme udělali vlastně další Třanovice. To už bylo takový hodně ve znamení punku, že tam se sjelo šíleně moc pankáčů, a hrály tam kapely z celé republiky. Druhá směna v kovošrotu tenkrát, jako slavná kapela z Hradce Králové, a já už ani nevím, kdo přesně. Ale tam prostě byly zjevy, takový ty číra barevný, obrovský, zase v té vesnici. A zase nic, zase jelo to tam do 6 do rána, to bylo jen jednodenní, a zase nikdo ani popel, policajti nepřijeli, nic se nestalo... No a akorát, že prostě jak jsme ten druhý den ten sál předávali, tak my jsme si to neuvědomili, ale ten člověk, který to přišel přebírat, tak říkal: „Co to je?“ A tam byly samý čmouhy od těch kanad, na těch parketách. Takže my jsme museli, on nám přinesl takovou bednu, a my jsme s Radkem Kisseem, celej den ve dvou drátkovali, sál, a pastovali, což bylo docela šílený. No a pak byl 86., a to jsme dělali už v Havířově v hospodě u Jelena. To byla v podstatě jenom odpolední a večerní akce, protože to bylo limitovaný otvírací dobou hospody. A tam už hráli přímo Psi vojáci, a to byl takový koncept, kterej trval asi 3 hodiny, že tam byly, myslím, jenom nějaké 3-4 kapely, ale hlavní hvězdou večera byly ty Psi vojáci. A to bylo úžasný, a to tam taky nikdo nezasáhl. Ale potom někdy... Dva měsíce na to

už si pro mě domů přijela Státní bezpečnost, a to byl právě ten 86. rok, kdy Státní bezpečnost vydala ten instruktážní materiál pro to VB, takže oni si tenkrát pro mě přijeli, a to bylo takový lámání, několik výslechů, a lámání ke spolupráci, a tak dále. Takže to byly ty akce v Třanovicích, ale jinak my jsme, jako třeba ta komunita, v tom Havířově si ještě pučovali velmi často Hájovnu, která byla na kraji Havířova v takovém lese, a tam jsme dělali různé akce v létě, ale to bylo vesměs s reprodukovanou hudbou, tam se ta parta sešla, uvařil se guláš, a pučilo se to na dva dny, a dva dny se tam pařilo, a dělal se oheň. Tu a tam už jako vlastně byly takový ty festivaly, jako bylo začátkem 80. let, byly to Moravský písek, Veselý na Moravě, Chvaletice, a to byly festivaly, který pořádalo vždycky nějaký jako místní SSM, a se zvaly takový kapely, který mohly hrát, ale byly tak jako na hraně. Nedá se mluvit moc o undergroundu, ale to byly třeba Extempore, nebo Mišík a Merta. Takže ono se vyjíždělo vždycky na tyhle ty akce. Pak prostě byli třeba Brňáci, dělali v Žabčicích, to byl ten první festival, ten proběh, pak další rok, ten už neproběhl, ten zrušili. Takže my jsme tam jezdili, teď se ty lidi z těch měst jako různě potkávali, vždycky. Že ta prostě parta žila tak jako pospolu, že tenkrát ještě téměř nikdo neměl děti. Jedinej, kdo snad měl děti, byl Tuleň, kterej se tak jako vypařil na tu dobu, na tu určitou dobu, kdy vlastně byl takovej jako rodinnej typ. Radek Kiss měl pak v 84., a já jsem vlastně v 85. Ale ještě ty lidi nebyly zabředlí do těch rodinnejch životů, ale spíš prostě jako žili tak pospolu na těch akcích. Nebo hodně jsme se takhle stýkali. A ono se to až vlastně v té druhý půli, oni pak někdy prostě v polovině, já teď přesně nevím kdy, to bych, to bych jako kecal, ale někdy prostě, myslím, že v druhé polovině 80. let, oni tu hospodu U Urbana zavřeli a začali rekonstruovat. A tím se vlastně to místo setkává proto lidi ztratilo. Jako chodilo se do Kosmu, ale někteří chodili do Lučiny, jiný zase do Beskydu, ty další do Severky, a už se to tak trochu porozbíjelo, ta komunita a... Pak prostě třeba jako v mém případě nějaký rok jako 88. To měl pohřeb Jaromír Šavřda, takový ostravský spisovatel. No a my jsme byli na tom pohřbu. A ona nás tenkrát pozvala Dolores Šavřdová, jako k nim do bytu, a tam vzniklo taková jako tradice, že jsme se tam pak, a já teď nevím přesně jestli to bylo. Já nevím, jednou nebo dvakrát do měsíce, asi to bejvalo v pondělí nebo v úterý, nebo který den. Ale vlastně jsme se tam scházeli my, jakoby mladí, což vlastně ty mladí bylo všechno lidi, jako Ostrava, Havířov, Opava, který nějakým způsobem měli dotek s tím undergroundem, a byli tam i takový ty starší lidi, taky v podstatě už jako disidenti, protože to byl Karel Biňovec a manželé Kubovi z Jičína a Vladimír Liberda z Ostravy, a z Opavy Zdeněk Píka. Takže tam došlo k takovému jako propojení těch starších, mladších, a tam to už mělo vyloženě jako opozičně politický charakter, tyhle ty schůzky. Takže tam to bylo zajímavé, my jsme byli asi nějak 4, kteří jsme podepsali někdy v tom roce 88 Chartu, a pak to začalo narůstat, a čím dál tím víc lidí tam začalo chodit. Jestliže

nás tam v roce 88 chodilo k těm Šavrdům dohromady 10, tak pak už tam bylo v létě 89 třeba 45 lidí a vůbec si nebylo kam sednout. Že už to tak jako gradovalo. My jsme pak někdy v lednu 89 udělali takovou, tenkrát byl Havel zavřenej, a v Praze vznikla taková petice za propuštění Václava Havla, to byly petice kulturních pracovníků, to podepisovali herci, a my jsme to udělali jako petici za propuštění Havla, ale to bylo mezi dělníky. Takže to bylo takový srandovní, protože my jsme to samozřejmě poslali, já nevím, Federálnímu shromáždění, Federální vládě, do místních novin, na Krajskej národní výbor. Oni nás pak v Nový svobodě trochu vláčeli, protože to vyšlo s titulkem „Co jsou tohle za lidé“ že žádají o propuštění toho buržoazního spratka Havla a teď nás tam vyjmenovali, nás bylo asi šest, který jsme byli ručitelé, tak nás tam vyjmenovali i s adresama. Asi očekávali, že nám budou lidi rozbíjet okna, nebo nějakou možnou perzekuci, ale vlastně nic takovýho se nikomu nestalo. Naopak já mám takovou zkušenost, že třeba sousedka mi říká „Já Vám fandím,“ že to mělo úplně opačnej efekt. No a tam jsme v podstatě chodili až do revoluce. Ale to bylo, jak jsem říkal, to byly ty starý dizouši a my mladý, a my mladý jsme ještě někdy od roku 88, scházeli v takový hospodě v Jilešovicích. To byla taková obec u Opavy, a tam prostě se sjížděli lidi skoro z celý severní Moravy. Teda z Ostravy nebo z Opavy, lidi z Českýho Těšina, já nevím, zase z druhý strany, jestli někde z Uničova. A tam se vlastně hodně dávali k podpisu petice, vyměňovali se samizdaty a tak, protože ony- teď jsme u těch samizdatů, ty začali vycházet někde... Ty autorský tam na severní Moravě, nebo já teda mluvím o severní Moravě, respektive kolem Havířovska, Ostravska, jo. Protože ony třeba samozřejmě samizdaty vycházely autorský v Olomouci už od konce šedesátých let, tam prostě dělala ta parta. Erik Frýč a spol, ale... Pokud jde o to, o tu Ostravu, Havířov, ještě když tam třeba vztáhneme Nový Jičín, že ten byl blízko, takže oni kluci v Novým Jičíně vydávali Satir časopis, který byl jako výbornej, autorský, ten myslím, že začali vydávat tak 86, 87 a pak byl ten Hadr v Havířově, byla ta Severomoravská pasivita, kterou jsme dělali. To začlo někdy v 88. a asi 13 čísel se udělalo, no a já jsem ještě dělal takový časopis SM revue, ale vyšlo jenom jedno číslo, a to druhý jsme připravovali. To byly sebraný materiály, ale nebylo to přepsaný na blány, protože pak už byla revoluce, to už nebyl čas na to vydávat samizdat, takže on vyšel někdy.... Já myslím, že to bylo někdy prostě na začátku září vyšlo to první číslo 89, ale předtím jsme dělali na tý Pasivitě a kluci dělali ten Hadr. No, a v těch Jilešovicích se vlastně ty samizdaty půjčovali. Navíc už tenkrát bylo, jak jsem říkal, po různých kanálech napojení na Brno nebo na Prahu, takže tam odsud šly samizdaty. No, a to se všechno soustřeďovalo v těch Jilešovicích, a tam se to prostě vyměňovalo a taky se tam plánovaly různý akce, protože se dělaly takový ty... Jako vzpomínka na Jana Zajíce, nebo na Palacha nebo takový ten 21. srpen 68. Nebo v tom roce, myslím, že to bylo 88 nebo 89 byla taková... To

vzniklo takový nějaký ekologický hnutí. Jako protest proti výstavbě koksovny ve Stonavě, takže to byl taky... Taková akce, kdy oni vlastně některý ty lidi, ty policajti jako úplně zablokovali buďto doma, nebo prostě čekali na nádraží, a nechtěli, aby se tam dostali přímo na to místo. A jako pokud mluvíme o těch opozičních aktivitách těch mladejch, tak to vlastně všechno vycházelo z toho, jako z toho undergroundový podhoubí.

Otázka: Když se vrátíme ke Severomoravské pasivitě, tak jak vznikl ten nápad vydávat vlastní časopis? Na čem jste ho třeba množili? Kolik jste toho namnožili? O čem jste psali?

Odpověď: Tenkrát vlastně v Opavě vycházel Protějšší chodník. V Havířově už vycházel ten Hadr a ten Satir, ale to byly prostě časopisy, který měli hrozně dlouhý intervaly jako mezi těmi čísly. Nám šlo o to vyrobit něco jako... V uvozovkách noviny, něco, kde by se člověk dozvěděl aktuální informace. Takže ta Pasivita vycházela měsíčně a přes prázdniny vyšlo dvojčíslo. Pokoušeli jsme se tam zachytit ty akce, který se tenkrát konaly, protože ten 88., 89. už bylo těch akcí hodně, různý koncerty, výstavy... Fůra různějak jako petic, takže o tom to mělo bejt, jakoby aktuální opoziční periodikum, kde spojili síly lidi z těch různých časáků, přičemž zůstávali furt v těch časácích, ale společně se vytvořilo tohle to a vlastně zpočátku se to vyrábělo, tou nejjednodušší metodou na rámečcích, takže taková jako manufaktura to byla, ale to se zpočátku dělalo u Floyda, u Jirky Hanuse na Dubině v paneláku prostě nahoře. Na kraji tý Dubiny, a on tenkrát tam měl nějaký 3+1, ale měl tři děcka, ženu, on měl jeden pokoj vyhrazenej na výrobu tohohle toho, takže tam se to vytisklo. Pak jsme různě měli každej svoji distribuční síť. A teď jsme to distribuovali, to člověk nabral adresy různě od lidí, který měli zájem. Já jsem to posílal třeba asi 30 nebo 35 lidem, ale to už se složilo, dalo se to prostě normálně do obálky A5, na poštu a šup a šlo to. No a pak z tý Dubiny se to přestěhovalo, já teď nevím, jak se ta vesnice jmenuje, ale je to někde prostě kousíček od Ostravy, oni tam měli takovej jako zahradní domek, ten Floyd. Něco mezi chatou a zahradním domkem. Byla to taková stavba, kde se normálně dalo přespat, tak tam prostě jelo na víkend. Protože to muselo dělat víc lidí. Je to docela facha, že toto třeba mělo, já nevím kolik, ono to nebylo obsáhlý ta Pasivita. Ale některý ty čísla byly, třeba měli 40 stran.

Otázka: Kolik kopií jste zvládli udělat?

Odpověď: Já myslím, že se muselo dělat přes sto kopií určitě. Já si to přesně nepamatuju, kolik. Ale určitě jsme to dělali tak, aby naplnil ten, nebo... Podle těch distribučních seznamů. Že jsme věděli, kolik je potenciálních odběratelů, tak tolik čísel jsme se snažili udělat. To už, to už bylo takový, jako že to skutečně vycházelo pravidelně každej měsíc a my jsme tam psali v podstatě tak jako všichni, když jsme se zúčastnili nějakějch akcí, tak to byly takový reporty. Akorát

Karel Biňovec, což byl jeden z těch starších disidentů, člověk, kterej z Prahy do Ostravy přišel v roce 68, dělal tam ředitele rádia, nebo rozhlasu, pak jako ho kvůli nesouhlasu se vstupem vojsk vykmitli a on tam pak dělal někde knihovníka. Taky pak podepsal Chartu někdy, v polovině osmdesátých let a on hlavně byl takovým jako fejetonistou Svobodný Evropy pravidelným. No, a takže on nám tam taky psal pravidelně ty fejetony. To byl člověk, který byl, já nevím, on byl ročník 26, my jsme byli ročníky 60 něco. Byl v podstatě téměř o 40 let starší než my, ale šíleně nám fandil a prostě prožíval to s náma všechno. A měl taky jako mladistvý názory. A my jsme v něm zase měli člověka, kterej byl nesmírně vzdělanej a měl životní zkušenost, takže byl takovým jakoby životním rádcem a vzorem. To bylo fajn, ten Karel byl skvělej. A je to samozřejmě štválo ty estébáky. Já myslím, že dlouho v nás neviděli nějakou politickou opozici. Až potom, když jsme se skutečně dali dohromady s těma starejma pákama, protože k tý Šavrdový pak jezdili tam kluci ze Zlína, který založili SPUSu, jezdil tam Standa Devátý, Petr Bartoš, Bědřa Koutnej, jako tyhle lidi, jezdili tam... Jezdil tam Tomáš Hradílek, kterej se pak stal mluvčím Charty, kterej vlastně byl v kolektivu mluvčích tady v Praze a vozil informace, co se chystá. Takže to oni už potom i v tom androši viděli potenciální politický nebezpečí. Do té doby nás považovali, myslím, za takový prostě vlasáče, který se jenom třeba občas ožerou, hulej trávu, poslouchají bigbít, ale vlastně žádný reálný nebezpečí. Ale my jsme taky, musím říct, do té doby, než jsme se s těma staršíma potkali nějakou valnou zájem o politiku neměli. My jsme jako věděli, že je to tady v prdeli, že se nesmělo moc cestovat, že tady byl nějak jako omezenej. Ale tak jsme si prostě vytvořili takový jako opravdu ghetto a žili jsme si poměrně šťastně. Taky jako v těch, v těch Třanovicích, v těch prvních, tam pódium bylo před stodolou, a my jsme natáhli na tu stodolu, na ten štít, takovej obrovskej plakát, kde bylo napsáno, "A přece jsme šťastni", takže to bylo takový, že jsme si opravdu jako... Tak, jak to prostě kolikrát pak říkal Magor, že si chtěli žít jenom tak, jak chtějí oni a nechtějí, aby se nikdo toho života nějak sral ze strany toho státu nebo státních orgánů. Oni tenkrát říkali furt establishment. Ale v podstatě měl pravdu, že to tak bylo, že jako on paradoxně tím zájmem ten estébák, tím věčným vděčným rejpaním v podstatě jakoby ty mladý lidi, k tý politice zaktivizoval. Že si to způsobili sami. Takže to byla ta Pasivita, jako aktuální opoziční akce.

Otázka: Po revoluci teda přestala vycházet?

Odpověď: No, ona ještě chvílku po revoluci to kluci dělali.

Otázka: A vy osobně, tak jste se setkal s nějakýma jako většima perzekucema ze strany StB nebo VB? Ať už na nějaký akci nebo v běžným životě.

Odpověď: V tom roce 86, jak jsem říkal, tak mě nakontaktovali a tenkrát furt nabízeli spolupráci, různé výhody a to. A já jsem nevěděl, na koho se obrátit. Tenkrát jsme vlastně ještě žádnou politickou zkušenost neměli, ještě kontakt na žádný opozičníky jsme neměli. Takže já jsem tak jako lavíroval, a... Já už jsem to říkal někdy, jako jestli jsem na něco v životě pyšnej, tak na to, že jsem tenkrát to nepodepsal. Byla to klasika, jeden hodnej, druhej zlej. Teď jako jeden maže med, druhej vyhrožuje. A teď to trvá několik hodin. Nikdy se mě ani nedotkli, nikdy mě nezbili. A pak jsem tam měl jednoho takovýho... Toho, jak měl každej svýho, jako, že byli nějaký ty estébáci, který měli prostě některý ty konkrétní lidi na starosti. No, a to pak byly ty Jilešovice, kdy nás sebrali, nebo potom takový ty různé výsledky, ale potom jako toho roku 88 už to bylo prostě jasné, protože to už jako v samizdatu běhal takovej papír. To byla taková brožurka, jak se chovat u těch výsledků, že člověk má právo nevypovídat, proč se s nima nebavit atd. Tam už byly přesně ty paragrafy, takže to už pak bylo vždycky, jako odmítám vypovídat atd. Nicméně jsme se prostě do nějakých konfliktů jako samozřejmě dostali. Sostali jsme se jednou do takového konfliktu, kdy byla nějaká akce, myslím, že to bylo v Orlové, taky nějaký koncert, který oni nějak jako... Prostě tam přijeli úplně neadekvátní... Jako nejenom estébáci, ale i ty zásahový jednotky, téměř bojový a celý se to... Různé kordony vytvářeli a tím ty lidi museli procházet. No a potom se ale v tom roce 89 se stalo, nebo já nevím, jestli to bylo v roce 89, nevím. Bylo to dřív, ale dělali to, že oni... Když já jsem byl v práci, dopoledne, žena byla doma, tak oni prostě jezdili k nám. Přišli dopoledne zazvonili a ptali, jestli jsem doma. Ona říká: „Ne, on je v práci.“ A teď to udělali druhý den, zas třetí den zas. Začátku jsme se tomu smáli, že oni jsou blbý, prostě furt sem jezděj, „Já jim říkám, že seš v práci“. Jenomže nám ani jednomu nedošlo, že to je psychický nátlak. Když tam takhle chodili tři tejdny, tak ona už se začala jako z toho sypat psychicky. Tenkrát oni nabízeli vystěhování a já jsem nechtěl. Žena se chtěla vystěhovat, a nakonec to jako dopadlo tak, že vlastně tu mou ženu pustili, ale to už byl listopad 89, tak je pustili do Ameriky nějak. Ale on pak jako samozřejmě... Ona se pak vrátila, protože asi původní plán byl takovej, že tam zůstane. A děti přes Červenou kříž si vytáhne, jenomže když byla revoluce, tak nebyl důvod, aby dostaly nějaký politický azyl. Takže to byl takovej jako příběh nemilý s těmi estébáky, že to byly dotyky, ale že bych jako byl z něčeho obžalovaný, nebo to, tak to ne. Někdo mi říkal, jsem to teda na vlastní oči neviděl, ale říkali mi, že byl nějaký... Sjezd... Já nevím, krajský sjezd komunistické strany. Tam někdy v roce, já nevím, 88. Já jsem docela dlouho připravoval ten časopis, který se měl jmenovat Smog původně a někdo mi říkal, že vyšla brožura nějaká z toho sjezdu, a že tam bylo jako. Fiedor se chystá vydávat časopis Smog. Takže když jsem se dozvěděl, že oni tohle ví, tak jsem to přejmenoval na SM Revue. Jinak tam byla taková nemilá věc, že my jsme spoustu těch jak

organizačních nebo organizačně technických záležitostí kolem těch opozičních aktivit dělali vlastně s klukem, Jarda Glac, Jaromír Glac, který pak se ukázal jako... Kterej byl taky mimochodem v kolektivu mluvčích a počítalo se s ním jako s mluvčím Charty na rok 90. No, ale pak jako když byl kooptovanej do Federálního shromáždění, bezprostředně po listopadu, tak pak se zjistilo, že on byl topovej agent StB. Když se to zjistilo, tak jsem s tím Jardou se o tom bavil, a to byl ještě takovej sdílnej a on mi říkal, že tak zatlačili, že ho zmákli, takže on pak byl normálně zaměstnanej, dostával od nich plat. On mi třeba říkal, že jednu obálku pasu (Pasivity), že jsem říkal: „Nemáme kde vytisknout obálku Pasivity.“ Tak on říkal: „Tak jednu jsme tiskli s Náglikem“, což byl šéf krajský správy StB v Ostravě, „normálně na estébacký kopírce,“. Strašně jsme se smáli tomu, že děláme samizdaty. Takže takovýhle paradoxy. Oni všechno věděli, co děláme, tam šlo i o pašování knih z Polska, který tahali Kluci třeba z Opavy, protože tam bylo zase takový knihkupectví v Českém Těšíně, který vedl člověk, kterej byl Polák, tak u něj prostě se scházeli. Tam byl jeden kanál na knížky a pak druhej přes hory. Už byl kontakt na Polsko-československou solidaritu, tu vedl Mirek Jašinský, náš kamarád z Wrocławu. Takže tam se samizdaty, jako respektive ty knihy, který vycházely v Sixty-Eight Publishers, v rozmluvách, v indexu, v těch exilovejch nakladatelstvích. Takže tam už jako nějaký postihy byly, že třeba Ivo Mluděk z Opavy, ten byl stíhanej a amnestoval ho teda ještě Husák těsně před tím než zvolili Havla v prosinci. Tam na tu severní Moravu kdysi jsem jezdil hodně. Hodně jsem jezdil třeba do Olomouce, tam začátkem osmdesátých let tam byla taková ulice, Ztracená ulice se to jmenovalo. Z toho Horního náměstí a tam se prostě squatovaly byty. A byla tam fůra takových ateliérů výtvarných. A na těch bytech vždycky bydlelo pět, 10 lidí. Různý kapely tam vznikaly, spousta i těch samizdatů tam vycházela.

Třeba my z Havířova jsme jako měli hodně dobrej kontakt s těma jeseníčáka, že tam se jezdilo. Vždycky někdo nějakou chatu objednal a tam přijelo 80 lidí a kapely hrály a pařeba šílená celej víkend, že jo.

Otázka: Vlastně v tý Praze, tak co jste studoval?

Odpověď: Já jsem tady byl na střední škole. Protože tenkrát jsem nosil dlouhý vlasy, poměrně. A... Tam nepřicházelo v úvahu, že by někdo na škole nebo na učňáku na severní Moravě mohl nosit dlouhý vlasy. Tam se to všechno stříhalo. Tak já jsem bydlel v Třinci, do necelých 15, protože já jsem narozený v září, pětadvacátýho. Takže já jsem nastoupil do Prahy, ještě mi bylo 14. Protože prostě jsem tam měl kamarády, který měli hára po pas a chodili s tím do škol, a tak jsem říkal, jdu tam taky. Takže jsem jako prvák v pohodě. No, a ve druháku oni všichni ty vlasáči odešli, že byli starší, tak skončili, a nastoupili tam takový lidi, který taky vyjeli po těch

vlasáčích. Takže z naší třídy, já nevím, 5, 6 lidí prostě... Šli na jiné školy, nebo se nechali vyhodit a já jsem se nechal vyhodit.

Otázka: Co to bylo za školu?

Odpověď: To bylo v ČKD, ten čtyřletý obor s maturitou. To bylo... To bylo mechanik silnoproudých zařízení, no.

Otázka: Kolik Vám bylo, když Vás vyhodili?

Odpověď: No 16, mě vyhodili vlastně někdy za půlkou druháku, že mi 17 bylo až v září, takže já jsem pak tady nepracoval nějakou dobu, ale asi dva měsíce nebo, já nevím, tři měsíce jsem nepracoval, motal jsem se s takovýma lidma kolem zpěváků, s těma vlasáčema, kolem zpěvců a těch pražských hospod, protože jsem měl háro skoro po pas, takže to vypadalo, že jsem starší, a navíc jsem měl od jednoho kluka, kterej mně byl podobnej, režijku. Tenkrát jako zaměstnanci drah měli režijku, tak já měl režijku a tím jsem se prokazoval, že jednak jsem zaměstnanej a jednak že jsem starší. Ale ono to platilo, ta režijka už nevím, jenom třeba nějaký dva měsíce. Ona mě pak přestala platit, takže jsem se tím nemohl prokazovat a pak mě chytli policajti. Byl jsem odsouzenej za příživnictví a dostal jsem jakoby v podstatě zákaz Prahy, protože jsem musel, po dobu tý podmínky v místě trvalého bydliště. A samozřejmě jsem musel pracovat a oni skutečně policajti třeba ze začátku třeba přijeli v pět hodin odpoledne domů a jestli tam bydlím skutečně, a občanku, jestli tam jenom razítko, jestli pracuju. Což já jsem stejně nedodržel celou dobu, protože pak jsem odjel do Havířova, jsem se vykašlal na tu práci v tom Třinci, odjel jsem do Havířova, a tam jsem zase přes léto nedělal. A pak jsem nastoupil do Ostravy do nemocnice jako rozvážet jídlo po pavilonech. A pak jsem dělal chvíli v divadle, pak v geodézii. Asi pak jako od toho roku 85, do roku 89 jsem dělal geodézii.

Otázka: Geodézie byla docela typická, ne, pro lidi z undergroundu?

Odpověď: To byly takový klasický: kotelna, geodézie nebo čerpač, studnař, co jezdili na ty maringotky vždycky tejden volno, tejden tam. Ale my jsme byli taková jako vysunutá parta, že jsme měřili nivelace. Byli jsme čtyři lidi a z toho v té naší partě tam byla právě ta Daniela od Luboše a Květa od Ježka, takže my jsme byli tři z androšský partičky z Havířova, akorát jsme měli Vaška, jako šéfa, toho technika hlavního. Byly doby, kdy jsme dělali třeba tři dny v měsíci, protože jsme třeba dělali od rána do večera tři dny, a pak bylo volno. Takže školu jsem samozřejmě nedodělal. Potom teprve po roce 89 jsem vystudoval gympl a bakaláře. A teď už asi čtyři roky je, co bych měl napsat diplomku, protože na magistru.

No a pak to byly ty kluci, právě ty pankáče, který tam byla poměrně, jsem říkal, jako silná nebo velká ta punková komunita. A oni chodili do té Tiskárny. Byl ten Třírychlostní Pepíček. Ty byli tak hranice, punk, nová vlna, ale oni měli pak ty ryze echt punkový kapely, tak to byl IQ 60, pak Brachyblast. Pak s Ivanem Lukášem měli ten Masomlej, ale to už bylo, to dokonce i nahráli desku, pak nějak těsně po revoluci.

No, takže jako lidi, který pak byli velmi rozdílný, protože tam byl Jonšta, kterej byl pravověrněj pankáč, byl tam Pavel Keller, kterej pak hrál v PBK Blues léta. A Bohouš Koždoň, kterej taky nebyl pankáč, spíš androš, že hrál v takový ty první sestavě Čím hůř, tím líp, co udělal Mirek Zvára, takovou underground kapelu. A pak tam ještě byli nějaký takový kluci, který se různě tak povyhazovali, ale oni měli 4-5 koncertů. Já jsem se kdysi vlastně nějak na začátku osmdesátých let s Pavlem bavil a on říkal, že slyšeli ty první nahrávky náhodou někde z Británie, těch kapel, a že prostě šup, a šli do toho. Takže oni vznikli fakt někdy 77. A tím oni zaseli to podhoubí punkový a těch pankáčů, jich bylo třeba 40. A Strom byl takovej velmi extravagantní, ten byl jednak tou povahou tak jako na krev. Pak tam byl Bohouš, on mně přijel jednou před barák na koni, zazvonil, tak já jsem šel ven, sedl jsem na toho koně za něj a jeli jsme. On pak do Kosmu vjel na tom koni, do hospody v Havířově. Tam byla taková předzahrádka a otvírali se jako široký dveře, takže on přes tu zahrádku a s tím koněm jako vjel. Ale to byly ty začátky těch osmdesátých let. Já si Ivoše pamatuju až potom spíš z té druhý půlky, kdy oni dali do kupy, to už byl ale ten tak 87, oni dali tu Kmachovu paralýzu. Tam právě zpíval Floyd, u kterýho jsme dělali tu Severomoravskou pasivitu. V té... Paralýze, a to byla taková... Což měli vlastně první DG 307, když vznikly v 73. roce, tak ten princip byl, že nikdo nesmí hrát na ten nástroj, na kterej umí... A ta Kmochovka to měla taky, že každej hrál na nástroj, na kterej neumí hrát. Vlastně se snažili ironizovat ten tenkrát jako symbol socialistický kultury. Jedním z nich byl normalizační pop a druhá byla dechovka. Takže to byla spíš taková ironie, ale jako už v podstatě s politickými texty, že oni taky nějak za to byli popotahovaný.

S Lumírem jsme vlastně... To, my jsme byli čtyři. No, my jsme to podepisovali právě spolu tenkrát, jako to byl z Opavy Ivoš Mludek a Jarda Piskoř a Lumír Salzman a já, co jsme to podepsali někdy v prosinci 88. To jsme byli první z těch mladejch, a pak už se to vrstvalo... Protože sklonku 80. let ta Charta samozřejmě měla furt velkej význam pro lidi, ale ono vzniklo Hnutí za občanskou svobodu, který mělo takovej manifest, kterej se jmenoval 'demokracie pro všechny', a to už se snažilo vypadat jako nějaký politický uskupení. Charta, neměla žádnou strukturu, tam byl sice kolektiv mluvčích, třeba tři mluvčí, ale nemělo to... Ona neměla programový prohlášení nebo nebo stanov, nebo něco. Kdežto HOS už měl nějaký stanov, a

už to byl takový jakoby zárodek politický strany, a to bylo hodně frekventovaný, protože to už se začalo považovat za takovou velmi vážnou opoziční sílu. Navíc ona pak vznikla a oni jim to ještě před revolucí zaregistrovali, Demokratická iniciativa, se to jmenovalo, a oni už se zaregistrovali jako politická strana.

Otázka: A vy jste se angažoval někde tady v těch uskupeních nebo iniciativách?

Odpověď: No v HOSu. Když jsme měli schůzky HOSu, lidí tam ze severní Moravy nebo z Ostravska, Havířovska, tak tam zase se jakoby obživil ten Vlasta Valtr, kterej teda bohužel taky už je mrtvej, a to byl jedinej signatář z Havířova z roku 77. To byl starší pán, takže on se neangažoval, až právě v souvislosti s HOSEm se začal znova angažovat. Že nás to potom samozřejmě ten Vlasta byl potom poslancem Federálního shromáždění, já jsem byl kooptovanej do Český národní rady, pak jsem byl zvolenej do Český národní rady, a pak jsem dělal jako vnovinách, v Prostoru a v Lidový demokracii a potom nakonec Lidovejch novinách jsem dělal editora, ale tam vlastně jsem skončil v devadesátým sedmým roce a pak jsem dělal různý věci. Ještě jsem dělal v agentuře tiskový a pak jsem měl nějakou takovou velkou mediální agenturu... Ale pak jsem měl antikvariát a dělal jsem kurátora výtvarnýho umění. No, a já jsem pak vlastně začal někdy dělat pro rozhlas a pak filmy a jenom to nakladatelství. Už to směřuju do důchodu.

Otázka: Jako dlouho jste byl v té Národní radě?

Já jsem byl kooptovanej. Hned po listopadu proběhly koopptace, to znamená na základě politické dohody obměna části poslanců, který jsou zvolený. Ale ty, který přicházejí nově, tak nejsou zvolený, ale přicházejí nebo méně část těch stávajících na základě politický dohody. Takže to proběhlo ve Federálním shromáždění, že vlastně federální parlament a Česká národní rada je vlastně český parlament, jsme byli federace, takže každá federace má vždycky zemský parlament, nebo ten republikovej, a pak federální. A tam jsem byl kooptovanej půl roku, pak byly volby, ale to bylo zkrácený volební období na dva roky. Normální volební období trvá čtyři roky, tam bylo na dva. Takže já jsem byl v tom kooptovaným ještě vlastně s částí těch bolševiků, což byl taky paradox, protože třeba přede mnou v lavici seděl ten Urbánek, co byl po Jakešovi předseda KSČ.

Pokud jde třeba o ty osmdesátý léta a i ty návrhy na to vystěhování, tak bych nikdy v životě na to nepřistoupil. Tam to došlo tak daleko, že samozřejmě moje žena nebyla ráda, že jsem podepsal Chartu, že jsem nějak politicky aktivní, že vydávám ty samizdaty. Ona v tom viděla, že ohrožuju rodinu a v podstatě se nám rozpadlo manželství. Ona chtěla ven a já jsem nechtěl.

Otázka: Můžu se zeptat, proč ne?

Odpověď: Protože jsem věřil, že se to tady... Že prostě dosáhneme toho, že ten bolševik padne a že bude ta demokracie, že budeme... Že prostě tady budeme mít dobře, že to bude fungovat, jako že bude fungovat demokratickej kapitalismus. Dneska bych asi neváhal ani vteřinu. I když na druhé straně, co jsem měl kamarády, imigranty, tak jako že věčný téma těch emigrantů bylo, kde najít tu zemi zaslíbenou, protože on člověk vidí v nějaký zemi zaslíbenou, ale jenom do tý doby, než tam začne žít a pozná ty poměry.

Otázka: A vy jste byl na vojně?

Odpověď: Ne, ne, já jsem nebyl vůbec.

Otázka: A jak se to povedlo, se tomu vyhnout?

Odpověď: Já jsem spáchal fingovanou sebevraždu. Vlastně jeden z lidí, který mě zachraňovali, byl Radek Kiss a bylo to... Ale já jsem byl čtyři dny v bezvědomí a pak jsem strávil půl roku v blázinci.

Otázka: Když se ještě teda vrátím se k Pasivitě, tak jste tam psali o dění na severní Moravě? Nebo třeba jako v celý republice, potažmo zahraničí?

Odpověď: Zahraničí ne, ale... Ale i když se něco, třeba nějaká demonstrace tady v Praze, tak to tam bylo, samozřejmě. Takže to bylo aktuální, v uvozovkách, celorepublikový, když tam někdo na tý akci byl, nebo někdo... Ale jako byla někde, já nevím, ve východních Čechách nějaká výstava, někdo tam náhodou byl, tak o tom třeba napsal, takže to bylo takhle. Mělo to teda převážně charakter jako severomoravskýho periodika informačního, ale byly tam informace i z těchhle těch akcí.

Otázka: Vy jste nehrál nikdy žádné kapele undergroundové?

Odpověď: Ne, my jsme udělali takovou kapelu ze začátku... Začátkem právě osmdesátých let v těch Třanovicích ale měli jsme jenom asi tři zkoušky. To se jmenovalo Analfabet Band. A tam hrál Tuleň na piano nějaký, Radek Kiss na ságo, já jsem taky hrál na nějaký ságo, takovej Pavlík, kluk z Ostravy tam bubnoval, a Čert, takovej kluk, tak ten hrál na basu. A my jsme přijeli vždycky do těch Třanovic, tam se koupil sud piva, tak jsem jako vyluzovali nějaký zvuky, ale pak jsme se věnovali spíš tomu pití než tomu hraní. Takže jo, takže myslím... Že možná Analfabet Band měl jedno vystoupení na těch prvních Třanovicích, ale to já jsem s nima už nějak nevystupoval, ale nejsem si jistej, jestli tohle, tak to bylo jedno vystoupení, ale říkám, nejsem si jistej, možná, že nebylo žádný, takže to byla kapela. Jinak ne.

Otázka: Jak jste byli spojený s Prahou?

Odpověď: Floyd byl ve spojení, ale ne s Čuňasem, ale s Ivou, s jeho tehdejší manželkou. Já jsem třeba byl ve spojení vlastně s Radkem, my jsme hodně jezdili do Kounic tenkrát. Dolní Kounice pod Brnem, a tam žil Petr Kadlec a ten byl manažerem Psích vojáků a navíc vlastně ty Kounice, tam je to taky kousíček do... Jako směřem na Telč, takže tam bylo i spojení na Jirouse a tak. A jak on byl manažerem Vojáků, tak měl zase blízko k té komunitě kolem Revolver Revue, takže proto jsme vlastně se dostali už k těm prvním časákům, to Jednu nohu vycházeli, ještě to nebyla Revolver Revue, ty první, jedno nebo dvě čísla se jmenovaly Jednou nohou, možná tři. Na takovej ten Čuňasovskej androš, tam to měl třeba Floyd napojení a my jsme měli spíš na tenhle, jak oni říkali... Ta druhá generace undergroundu.

Otázka: On ten Havířov je takovej specifickéj, že?

Odpověď: Tam je specifická Olomouc, pak ten Uničov, pak myslím že Novej Jičín, Havířov, v Ostravě, Ostraváci. Spíš se to byla jako taková spíš hospodská kultura, tam moc těch akcí nebylo, až potom se tam začalo vlastně koncem osmdesátých let v Ostravě formovat takový hnutí výtvarníků, kolem vlastně Jirky Surůvky a Petra Lysáčka a dělal se... Tam ty kluci dělali výstavu výtvarných prací a oni jsou dneska profesoři, tam na ostravský univerzitě, tyhle dva jako v podstatě významný český. Jinak to byli kluci, kde se chodilo do hospody.

Otázka: Vy jste měl dlouhý vlasy celou dobu?

Odpověď: Jo. Že já už to nosím... Já jsem se asi v 78. sestříhal naposledy, ono se to furt zkracuje.

Otázka: Měl jste problémy, že jste měl dlouhý vlasy? Zastavili Vás třeba někdy na ulici?

Já jsem měl vždycky v občance dlouhý vlasy. Mně se podařilo už v 15 mít občanku, kde mám háro.

Otázka: A co Vás vlastně vedlo k tomu, že jste si to nechal narůst?

Ze začátku, to byl takový obdiv k těm kapelám. Já jsem měl spolužáky na základce, který měli jako starší bratry, který poslouchali už tu rockovou muziku. Začátkem 70. let. Oni se sem dali propašovat, tenkrát už nějak časáky, takže jsme si psali o ty časáky do Holandska. O Pop foto, takový, vždycky jsem napsal, nikdo z nás neuměl anglicky, takže byl nějaký text, že jako že chceme jako ten časák a dali jsme tam desetikorunu, poslali a ono to kupodivu občas přišlo. Že tam byly takový ty plakáty, to si pamatuju, to byly s Led Zeppelin, Deep purple, Slayd, ale i Black Sabbath, ty vám všichni měli ty hára. Akorát tenkrát mě furt matka hnala ostříhat, pak jsem byl starší. Já už jsem začal protestovat.

Otázka: Vlastně během revoluce, tak to jste byl v Havířově, nebo byl jsi v Praze?

Odpověď: Já jsem byl v Novém Jičíně, tam byl nějaký pankáček festival v pátek, já jsem tam zůstal přes víkend, jsem zapařil, trochu. No, a jsem přijel v pondělí do Havířova, a telefon, volal mi Piskař: „Kde seš, je revoluce.“ No tak jsem říkal: „Jaká revoluce?“ On mi říkal: „Ty vole my jsme mysleli že jsi byl normálně v pátek na tý Národní třídě a že tě někde sebrali, protože jsme se ti nemohli dovolat. Tak jsme to nahlásili na Svobodnou Evropu, protože my jsme měli kontakt. No a pak jsem přijel, a v pondělí jsme zakládali Občanský fórum. Já jsem zavolal do geodezie, že si беру neplacený volno, který mám dodneška. Já tam nikdy nešel rozvázat pracovní poměr, protože to byl takovej hukot potom.

Otázka: Takže jste rovnou jel do Prahy?

Odpověď: Ne, my jsme zakládali v Ostravě Občanský fórum. Takže tam to bylo prostě se Zaorálkem, Breník. Zaorálek, to byla československá strana socialistická, Breník za lidovce, pak tam byli takovej Eda Ovčáček vlastně, kterej byl taky signatář Charty, takovej výtvarník, který nedávno zemřel... Prostě bylo nás asi šest. No položili jsme Občanský fórum propojili to s hercema, a už to svištělo. Ty první manifestace, který byly v Ostravě, tak ty prostě byly úplně spontánní, to my jsme vůbec ani nějak neorganizovali. A policajti, hned založili taky nějaký občanský fórum, tak takový ty mladý policajti. Ono to bylo v tak strašným jako švih, že si to člověk... Já vždycky musím volat Honzovi Královi, kterej si pamatuje, vždycky se ho zeptat, jak to přesně bylo nebo prostě, tak to vždycky skupinově dáváme dohromady ty informace, protože každý si to pamatuje trochu jinak, ale tak to je. Taková lidská paměť, každý si pamatuje v podstatě tu událost nějak jinak, tam se nedá říct, že by to nebyla pravda, protože to je ta osobní pravda každého.

Otázka: Ty kamarádi, co jste tam byli, to jste byli stejně staří?

Otázka: Tak, dejme tomu, v průměru o čtyři, o pět někdo někdy i o 10 let starší třeba než jsem já, ale nějak jsem zapadl do týhle party, protože jsem tam byl zavlečený a s těma mladšíma jsem... Jako, znali jsme se, oni si taky myslel, že jsem starší, protože jsem se kamarádil s těma staršíma a některý z nich dokonce zase z těch mladších byli třeba starší než já, ale to je jedno. No já jsem spíš patřil k tý partě z toho Urbana, i když říkám, že to bylo propojené, znali jsme se všichni... Třeba na těch Třanovicích. Tam se samozřejmě sešli všichni...

Příloha č. 7

Přepis rozhovoru s Miroslavem Zvárou. Rozhovor proběhl v červenci roku 2023 ve Svitavách.

Otázka: Já píšu diplomovou práci, ve které se zabývám undergroundem a vydáváním samizdatů v Havířově. Zajímá mě, jak jste se k undergroundu v Havířově dostal a co jste zažil.

Odpověď: Já jsem tam (do Havířova) přijel v roce 75, kde už jsem byl tady ze Svitav, tak tím undergroundem načichlej, protože tady nějaký Honza Pavelka, starší, asi o devět let jak já, odešel do Prahy, kde studoval, pak odešel ze studia, a seznámil se tam se všema lidma, od Plastiků přes Sváťu Karáska a chartisty a tak dále. To vzniklo pak teda později, no... Byl to takovej můj vzor, nosil dlouhý vlasy, fousy a- ty máničky tady [ve Svitavách, pozn. aut.] a ten androš se scházel převážně v restauraci nebo v hospodě U Kalášků. To byla taková čtvrtá cenová skupina, kde měli- až na, myslím, středu denně otevřeno od devíti až do půlnoci, což byla taky výhoda. Tak se tam bral magnetofon a tam jsem asi někdy tak kolem toho roku 74 slyšel poprvů Plastiky, Dégéčka, ... No, strašně mě to zaujalo. Já jsem se teda o muziku zajímal předtím, že jsem poslouchal v té době hard rockový kapely, a tak jako Deep Purple, Led Zeppelin a podobně. No, a to mě uchvátilo. A navíc sem začal jezdit Robin Hájek, teď se jmenuje myslím Popper, on byl židovského původu, a to byl zvukař od Plastiků a všech těch undergroundovejch kapel, a s tím jsem se tak nějak seznámil, tak mně říkal, to bylo už tak v roce 75, 76, ať si koupím kazety, že mně nahraje, co budu chtít. Tak mně nahrál teda spoustu věcí v na ty poměry ve výborné kvalitě. A já jsem v roce 75 vlastně měl jít na vojnu. No a tenkrát byla možnost, teda krom toho nechat co zavřít do blázince a podobně, co byla spousta lidí, který teda obdivuju, ale na to jsem nebyl asi... No, nechtěl jsem tam. Některý přišli dost v blbým stavu, a tak už se třeba z toho ani do smrti pořádně nevzpamatovali. A tak jsem podepsal šachtu, což bylo vlastně do 30 let věku. No, někdy v září 75 jsem se přestěhoval do Havířova na takovou ubytovnu Merkur, tam za stovku měsíčně. Ale nikoho jsem tam neznal v Havířově, takže jsem vždycky co 14 dní jezdil tady do Svitav, a tam v Havířově jsem zašel občas na pivo, ale nevěděl jsem ani kam a s kým a nic. No, a až jsem potkal jednou náhodně takovýho kluka, byl z Liberce, dělal tam taky na šachtě a šel nějak o půl roku dřív ale z vojny. To byla taky možnost po 18 měsících vojny podepsat šachtu, myslím na rok a půl to bylo. No, a ten takovej jednodušší kluk to byl, viděl mě a začal, já jsem měl trochu delší vlasy, tenkrát ještě ani ne moc dlouhý, a začal: „Nazdar, hippies, odkad' seš a já tady znám všechny máničky.“ A to trochu přeháněl, ale dobře, „zejtra tě zavedu do Lučiny, anebo na Pacalůvku. A oni tam choděj.“ A tak jsem šel do té Lučiny. Tam jsem hned teda poznal pár lidí, některý na mě teda působili trochu zvláštně, protože jsem si objednal smažák a než jsem rozbalil příbor, tak mně ho snědli a... No, ale začal jsem tak postupně tam chodit a seznamovat se s lidma, s některýma jsem si rozuměl

dobře. Tam ten androš ještě nebyl nějak rozvinutej, ale mániček hodně. Takový jakoby stylu hipís, který tam poslouchali muziku cizí. Plasty tam znali, ale nikdo tam neměl žádný nějaký nahrávky, anebo takový, že to bylo přes pátý koleno. No, a já jsem pak teda to tam přitáhl, až říkám, tak kolem toho roku 76, no a už teda spousta lidí: „Miro, nahraj mně to, nahraj mně to,“ ale kapely tam nějaký nebyly takhle. Byly tam normální nějaký, co hráli nějaký hard rock a tak, ale nebyly tam žádný nějaký undergroundový kapely v té době. A tak jsem se tam pak seznámil z Honzou Tuleněm, on se jmenuje Žoldnerčík. No, a začali jsme tak blbnout v té hospodě. Kecat o muzice a říkám, ale mohli bysme začít hrát. On: „Já hraju trochu na piano,“ a říkám: „Já neumím na nic, ale něco bysme mohli,“. Tak jsem si pořídil housle, okarínu a u něj v bytě jsme tam začali improvizovat. Dělat takový nějaký nahrávky, co nás napadlo, většinou jsme si u toho něco vypili, aby byla lepší inspirace, a založili jsme kapelu, začali jsme říkat Tabun band a měli jsme tam nějaký 3-4 písničky, takový demo jsme nahráli. No, ale pak s tím začali přicházet takový mladší ročníky a tam vlastně v roce 77 vznikla kapela. Říká se, že to byla vůbec první punková kapela v Československu, ty se jmenovaly Hlavy 2000, to už vám možná Jirka říkal. No, a s těma jsme se skamarádili a ta kapela se rozpadla, a byl tam takovej prima klub Pavel Keller, který s nima hrál, myslím, že na kytaru. A... Ještě na bicí s nima hrál Bohouš Koždoň. Pěnička jsme mu říkali. No, a ty zas tak nějak mě obdivovali, že jsem měl dlouhý vlasy vousy. Takže, že by se mnou chtěli založit nějakou kapelu. No a ty už uměli hrát, k tomu se připletl ještě bluesman úplně jako z jinýho těsta, Petr Kubíček, který hraje do dneška. Opravdu dobrej kytarista, velice nadanej člověk. A tak jsme se dali nějak tak dohromady, a začali jsme skládat různý takový voloviny, Rudý právo byla písnička, Tonda Hynek, to zas byla taková nějaká osoba tady ze Svitav, která strašně lhala, tak jsme ty jeho lži zbásnili a nějak zhudebnili. A oni uměli hrát, já teda ne, já jsem měl problémy s rytmem nebo tak, no a... A vlastně pak jsme se začali jmenovat ČHTL. To byla zkratka, Čím hůř tím líp. No, a měli jsme pak vystoupení někdy v 82. roce v Třanovicích, pak jednou někde v Bruntále, nebo kde to bylo. Jednou někde u Jeseníků, tam nás pozval Kalič, on se jmeoval Švejdlík, jeho brácha hrál pak za Priessnitz. Ten byl ještě tenkrát malej, to mu bylo asi 14 nebo 15, ale tam nám zajistil v jakýmsi agitačním středisku sál, tam s nějakým nápisem. Já už nevím, co tam bylo... „Se Sovětským svazem na věčné časy a nikdy jinak“. Chtěli jsme blbnout, tak jsme se svlíkli donaha, vystoupili jsme tam nazí, a tak to bylo asi tak pak všechno, no... Před tím, co tak vím jako od jiných, co bylo v těch 70. letech, tak tam v tom Havířově byla parta mániček, který byli většinou starší ještě jak já. Některý jsem z nich poznal, to byl Lešek Mamoň, on byl zubař. Ježek, od Leška brácha Zdíšek... No, Milan Tifenbach, Tygr Elies. A ty chodili zas do takové nějaké opuštěné chalupy, něco jako squoteři a zařídili si to tam nějak a poslouchali tam převážně ty písničkáře,

hlavně Kryla. A pak je teda někdo prásknul, tak je pochytili policajti. No, ten Lešek a Ježek šli sedět, co vím. Ty jsem pak poznal, když se vrátili z basy, později s tím Ježkem jsem dost kamarádil. Lešek pak ale měl problémy s- odešel z Havířova někde do Chřibské do severních Čech, tam byly sklárny a tak, a taky jako dost dobřejch lidí tam bylo v té Chřibské. A pak je všechny nějak vyhazovali z České republiky, pomalu. Ten Lešek bydlel pak ve Frankfurtu a tam byla pak taková komuna. Takovou hospodu, něco jako byl Azyl ve Vídni, tak to měli ve Frankfurtu, jednou jsem tam byl u nich. Třešňák tam jeden čas přebíjel a tak... Jinak pak na mě taky jako byl vyvíjen dost tlak od policajtů, jak tady, když jsem přijel do Svitav, tak v tom Havířově. Tady jsem pořádal dvakrát sraz na čarodějnice. Tak ten jeden rok to vyšlo, to bylo tak 78 a 79 už nás policajti sbírali hned, jak přijížděli lidi vlakama, tak to už se nějak provalilo.

Otázka: To bylo jako větší akce, ty čarodějnice?

Odpověď: Sjelo se možná ten první rok asi 20 lidí a ten druhý rok, to se nějak rozkřiklo a přijelo možná takových 70 lidí.

Otázka: A kapely tam hrály?

Odpověď: Tak kapely ani ne, většinou tam někdo na kytaru hrál nebo tak, takový spíš kecalo se, pustila se muzika, ne že by to bylo spojený s koncertem. Ale jenom takovej sraz a takových srazů tady bylo spousta po okolí. Ani nebyly mobily, nebyly žádný telefony, de facto to taky nikdo neměl, na telefon se čekalo tak 2-3 roky a stálo to 2000, což bylo hodně peněz v té době, a taky to ani nedali každému. Takže vlastně to bylo většinou taková ústní propaganda, no. Ale přesto vím, že mezi náma byli teda lidi, který práskali. To se pak po té revoluci- jeden můj z nejlepších kamarádů, to jsem byl hodně zklamanej. Jako spousta lidí bylo na těch listinách, ale nikomu nic neudělali. Ale on tam byl vyloženě jako placenej... Takže tak nějak, no. No, a tak postupem, pak jsem chtěl ty čarodějnice tady pořádat ještě v osmdesátém roce, ale to už jsem potřeboval nějak volno, tak už estébáci byli v práci tam na šachtě, že tam nesmím dostat volno. No a pak už jsem to nedělal. Pak jsme tam měli v Havířově různý aktivity, ještě jako říkám, ty Třanovice to bylo, tak asi tam byly dva koncerty, na tom druhém jsem ale nebyl, jenom v tom, to bylo v osmdesátém třetím roce. No, a jinak se chodilo po hospodách, poslouchala jsem tam muzika, no, policajti... Já jsem... Takhle, já jsem nikdy ani nechtěl moc emigrovat, i když jsem měl sestru v Kolíně nad Rýnem. Ta odešla v roce 68, tak jsme si psali a tak, a ona sem nesměla jezdit. A poprvé tady byla v roce 80, musela zaplatit školy, studia, všechno, co tady dělala. No, a... Tak jsem jí o tom vyprávěl, co tady dělám, a ona i znala některý lidi, hlavně z tý starší, co třeba zakládali Křižovnickou školu. Tak říkala: „Nechceš přijet? Nechceš se podívat? Já ti pošlu pozvání.“ A říkám: „Prosím tě, mě nepustěj, to nemá cenu.“. No, a pak sestra, poslala mě to

pozvání někdy v roce 82, tak jsem si zažádal, ale okamžitě na první instituci- zapomeňte, pas mi nedali, nic, a pak někdy v roce 83 mně selhaly nervy při jednom výslechu a začal jsem prostě na ty estébáky rvát, že tady žijeme jak v koncentráku, nikoho nikam nepustěj a mluví jenom o svobodě a o míru a zatím skutečnost je úplně jiná. Jsme tady obehnaný ostnatým drátem. A on mně pak říkal, jsem myslel, že mě zmlátí, a on říká? „Víš co, jestli chceš, tak odjed’ a už se nevracej. Takový lidi tady nepotřebuju.“. Tak sestra, jsem jí napsal, ať pošle pozvání, a byl jsem tak napůl rozhodlej. Poslala mně pozvání, tak jsem pro jistotu teda věci, já jsem toho moc neměl, desky, tak ty jsem dal jednomu kamarádovi do Ostravy a napsal jsem mu seznam, kdybych se náhodou nevrátil, ať rozdá. Pozvání jsem dostal, šel jsem na první instituci, všude mě dávali razítka a asi dva dny před odjezdem jsem musel do Karviné pro výjezdní doložku. No, a tam byly ty estébáci dva, co mě znali a říkali, jestli se vrátím. Říkám: „No jo, vrátím samozřejmě.“. A že teda by se mnou chtěli potom mluvit, že mě nechají vzkaz. No a přijel jsem do toho Německa vlakem, na hranicích jsem se klepal hrůzou, že to je nějaká bouda, jsem tomu nevěřil, že jsem si schoval vlasy pod kabát a proti mně seděl nějaký černoš, kterej mluvil česky, studoval v Praze a jel do Paříže, tak říkal: „Ty se bojíš? Neboj se.“, tak mě uklidňoval. Přišli ty policajti, a ty pohraničníci čeští, tak mě kontrolovali tašku a takový měli nějaký hloupý poznámky, ale odešli. Pak přišli Němci. To už mně spadl kámen ze srdce. A strašně se mně ulevilo, a když jsem přijel do toho Kolína, tak najednou úplně jinej svět. Třeba dneska to není rozdíl velikej, ale tenkrát to bylo, jak když člověk přijede z nějakýho špinavýho... Špinavý země takový všechno, ponurý, šedivý. Z šedi do pestrýho, úplně jinýho světa. Rozmanitost, lidi různějch národností, pouliční muzikanti. Čuměl jsem na výlohy, co tam mají hlavně teda, na aparatury, protože jsem říkal za první a výplatu si koupím aparaturu. No, ale kdybych tady teda zůstal, a pak jsem teda, jako... Že se teda asi přece jenom vrátím, že říkám, nemám tady kamarády, neumím řeč, tak jsem nakoupil nějak, dostal jsem peníze na od sestry, nakoupil jsem si nějaký desky, a tak jsme tam jezdili ještě na výlety a tak strašně se mi tam všechno líbilo.

Otázka: Jak dlouho jste tam byl?

Odpověď: Celkově, anebo myslíte jako na tuhleto dobu?

Otázka: Tuhle návštěvu.

Odpověď: Tuhle 14 dní. No a... Pak nějak tři dny před odjezdem jsem šel se švagrem na pivo. A švagr, dělal v té době u Deutsche Welle, ale jako v české, to bylo něco jako Svobodná Evropa tam v Kolíně. A říkal: „Tak co, jak se těšíš zpátky na šachtu, na estébáky?“ říkám: „Vůbec ne.“. A on říká: „Chtěl bys zůstat?“ říkám: „No tak já jo, ale bojím se, že se sestra, když jí teď povolili, konečně už tam jezdit, tak jí zase nedaj doložku. Nebude se tam moc podívat.“. A on

říká: „Mirku, řeknu ti jenom jedno. Nemysli si, že tady je život lehkej. Jestli budeš chtít zůstat, zůstaň. Je to ale tvoje rozhodnutí. Nechtěl bych nikdy od tebe slyšet, že jsem tě nějak přemlouval a co řekne sestra, zeptáme se ráno.“. Tak jsme ráno se vzbudili a říká: „No Mirek by tady chtěl zůstat.“. A já říkám, že se bojím, že by jí nepustili. A on říká, že je to jedno. „Já si to nějak když tak zařídím, ale budu ráda, když tady mám někoho aspoň z rodiny.“. Tak jsem zůstal. Pak teda jsem prošel lágrem a... A dodneška říkám, že mně ti estébáci zachránili život, protože tady jsem byl jako už dost v hrozném stavu, hodně jsem chlastal, to bylo v té době úplně jako takový deprese. Takže mně vlastně zachránili život, protože tam najednou jsem začal mít úplně jinej obzor před sebou. Konečně můžu cestovat, můžu poslouchat muziku, vidět koncerty, hned jsem šel na Zappu, ještě než jsem byl v tom lágru, byl v Düsseldorfu. Nádhernej koncert, Johna Kayla jsem tam viděl, to jsem tam byl snad týden a Jethro Tull a takový kapely všelijaký. No, bylo to krásný. Sice ten začátek byl tvrděj, protože já nejsem dobrej na řeč. No pak jsem se to nějak s boží pomoci naučil. Učil jsem se teda jako hlavně gramatiku, jak jsem byl v tom lágru, tak jsem se snažil ten čas využít, měl jsem kazety, walkmana, a tak jsem poslouchal, četl jsem si, a tu gramatiku jsem se bifloval, ale jak jsem přišel mezi lidi, tak to bylo těžký, já jsem řekl, co chci, ale nerozuměl jsem, když na mě spustil. No, ale pak tak po roce- já jsem byl asi osm měsíců v tom lágru, pak jsem se přihlásil na pracáku, ty mně dali sprachkurz, že jsem vlastně- naschvál jsem dělal, že neumím nic, protože oni by mi ho nedali a ten sprachkurz se počítal už jako práce a dostával jsem u toho peníze. Tak jsem chodil asi necelej rok a tři čtvrtě. Od února, myslím, do podzimu. No a pak jsem hledal práci, tak jsem se ucházel u Forda, pak takovej nějakěj fabrice na železo, a to... To mě moc nebavilo. Můj sen by bylo tenkrát dělat, třeba tam byl obrovskej obchod, Saturn, na desky, tak třeba tam aspoň ve skladu. Tak jsem se tam taky ucházel a říkali, jak nemáte kvalifikaci prodavače a takový, tak bohužel. No, a pak jsem se seznámil přes sestru s jednou doktorkou, která už byla teda v důchodu a... Ta vždycky jako říká: „Přijď Mirku, přijď na návštěvu, pokecáme, tak co už máš nějakou práci?“ říkám: „Nemám.“. A pak říká: „Manžel dělá tady v domově důchodců a tam furt sháněj lidi, nechtěl bys to zkusit?“ a říkám: Tak nevím, neumím tu řeč, ještě.“. „Ale prosím tě, tady dělají, který tady jsou 30 let, mluví hůř jak ty a pracujou, s tím si nedělají starosti.“. Tak mě to lákalo, že bych byl mezi lidma, že by to bylo něco jiného, protože předtím jsem se vyučil opravářem zemědělských strojů, to mě nebavilo, to bylo jenom proto, že jsem se chtěl něčím vyučit, že táta si to přál, tak jsem se to vyučil. Pak jsem šel na tu šachtu, to si táta vůbec nepřál. Tak tam mě ta práce taky vůbec nebavila, to byl horor v podstatě, ale zase jsem si vydělal pěkný prachy, takže jako dobrý. No, a já jsem si říkal, bylo by to i dobrý, kvůli tomu jazyku tam budu muset komunikovat. Tak jsem se tam šel ucházet, musel jsem napsat životopis a tak. No a pak mně

přišlo, že můžu začít. Ale to bylo nějak v březnu a v ten skoro stejnej den mně přišlo od Forda, že můžu začít u toho Ford. Tak jsem šel k tomu Fordovi, podíval jsem se, co bych tam dělal, říkám si, kdyby nebylo nic, tak jo. Prostě u pásu práce furt, jednotvárný, z jedné strany Polák, z druhé strany Turek. Řeč se nenaučíš nikdy pořádně. Výdělek bych tam měl lepší, a i spoustu podmínek, oni měli strašně jako dobré podmínky u toho Forda. A tak jsem si to prohlídnul a říkal jsem tomu, co nás prováděl, říkám: „Nezlobte se, já už mám něco jiného, ale co by bylo, kdybych se třeba za rok znovu ucházel? Má to na to vliv, když teď řeknu ne?“ on říkal: „Ne, pokud budem potřebovat.“. Tak mně se ulevilo, říkám, že když to nedopadne v tom domově, třeba to nebudu moc dělat, tak aspoň abych měl něco v rezervě. No, ale tak jsem začal v tom domově a tam se mě hned začalo líbit, první domov byl takový, tam byli spíš mentálně postižení lidi, mladší, až teda ne zas úplně takový, řekněme, v tom věku od 30, 40 do těch 70 nebo tak. Alkoholici, co měli Korsakov syndrom a podobně, takže se mně tam hrozně líbilo, jsem si připadal jak v Přeletu nad kukaččím hnízdem. Pak tam byl mladší personál, s kterým jsem si hodně rozuměl, takový fajn lidi, hned mě zvali na narozeniny a tak, tak jsem se rozmluvil. A skamarádil jsem se tam taky ještě s jedním člověkem, který se zajímal hodně o muziku, s kterým vlastně dodneška i kamarádíme nebo tak, občas se navštívíme, když tam jedu do Německa. Takže pak jsem teda dělal tam, jenomže byl jsem jako pomocná síla, tak jsem dostával smlouvy tři měsíce, půl roku. A ta vedoucí říkala: „No pane Zvára, udělejte si školu a budete mít nadosmrtní pokoj.“. Já jsem se té školy bál, říkám: „Já bych to nezvládl, jsem rád, že se domluvíme a teď dělat školu vlastně zdravotní, teda se zaměřením na tu geriatrii, to asi nedám dohromady.“. A Haral, ten kámoš, říkal „Mirek, já ti pomůžu přihlaš do té školy.“. Tak jsem se přihlásil. Ale říkali mně, že ať počkám ještě rok, ať si trochu zdokonalím řeč a tak nějak jako tam získám víc zkušeností, tak jsem pak po roce a půl nastoupil do školy. No, a nakonec jsem to zvládl na docela dobrou známku a potom už jsem teda dělal 34 let dohromady, pak jsem teda zvyšoval kvalifikaci na vedoucího stanice. Byla to teda náročná práce, ale tak nějak naplňovalo to člověka. Vydělal jsem si solidní peníze. A... Život uběh strašně rychle.

Otázka: Takže když jste byl poprvé v tom Německu, tak jste se sem vracel?

Odpověď: Ne. Ségra, jak mně řekla, že teda můžu zůstat, že jí to nevádí, jestli jí tady estébáci nepustěj. Ona byla kunsthistorička a měla dost kontaktů tady a říkala: „Já si to vždycky nějak zařídím.“. Taky jí pak pustili. A já jsem vlastně odcházel v roce 84 a že za pět let přijde tady převrat, revoluce, a to, tomu jsem ani nechtěl věřit. Já jsem se sem bál jet prvně a jsem říkal, to není možný, pak jsem jel až nikdy na podzim, v devadesátém roce. Až po roce jsem jel poprví, a to musím říct, že jsme jeli autem s jednou přítelkyní, Němkou, no jsme přešli hranice na

Rozvadově, tak to byl rozdíl. Tam ještě dálnice nebyla, domy zcháralý, zahrady zpustlý. Přijeli jsme do Plzně. Tam jak kdyby padal 30 let prach na všechno. Špinavý. No, jsem měl chuť se otočit a jet zpátky. Pak jsme přijeli do Prahy, tam jsme se ubytovali v jednom hotelu. A to už bylo jiný. Praha už byla pěkná to centrum. Okrajový část, samozřejmě nebyly moc pěkný, to jsou ale ani dodneška ne moc, ale fajn. A pak jsme teda tam měli jenom na jednu noc hotel, tak jsme se ubytovali v Poděbradech a jezdili jsme každý den do Prahy. Pak jsme projeli Českou republiku až po Tatry. Ve Svitavách jsem se stavil, to ještě táta žil, ale zase ona ta přítelkyně německá neuměla česky, že já jsem furt musel překládat a chápu, že se jí nechtělo nějak jako tady bejt delší dobu, tak jsme jeli pak do Brna a pak na to Slovensko, pak jsme se vraceli zpátky. Pak ty příjezdy sem byly rok od roku takový... Bylo vidět, že se to tady zlepšuje, co se týkalo silnic, co se týkalo obchodů, lidí oblečených a tak. Nebylo to fakt takový zpustlý. Ten komunismus, říkám, tady zanechal jako hrozný škody ekonomický a hlavně teda morální na těch lidech, jak to je vidět do dneška.

Otázka: Tak a vlastně ještě před Německem, tak jste říkal, že u výsledku, že jste byl. Kolikrát vás třeba vyslychali nebo někde zavřeli?

Odpověď: Tak zavřeli mě jednou v Plzni přes noc. To jsme tam ale jeli jenom s kámošem a seděli jsme v hospodě, prostě nás sebrali a že jsme nějaký individua. Zavolali, dokonce- to byl kámoš ze Svitav, zavolali tady svitavský policajty, a pokud jako proti nám nic nemají, že nás pustěj a pokud jo, ať si pro nás přijedou. Tak si svitavští policajti pro nás přijeli a pak neměli čím vykázat jízdu, protože my jsme nic neudělali. No, a párkrát mě zmlátili. Ne nějak moc, ale měl jsem třeba monokl anebo tak. Jednou, že někdo pořádal ve sklípku nějaký festival, jako že tam bude muzika a víno a underground, bylo to, myslím... Někde u Hodonína, no a taky že už tam nás čekali policajti, pak jsme se stáhli do lesa, tak ty policajti tam přijeli taky za náma. No, a nějak tam toho Petra Kubíčka mu dal facku a já jsem řekl jako poznámku, tak mně vzal takhle obuškem [okazuje přes levé oko] přes, že jsem měl modrý oko a... Takový nějaký zážitky. Pak jednou v Ostravě, tam se slavily narozeniny nějakého Fofa. A sezval tam taky lidi z celý republiky, tak nás tam taky pozavírali. Tuleň stál v jakýmsi lavoru se studenou vodou, to bylo v zimě. Mně tam fotili v nějakém kabátě ze strany jak zločince. Taky jsem tam pár facek dostal, já jsem pak byl třeba drzej, jak jsem měl něco vypitýho. Tak jsem schytral. No, a furt znepríjemňovali život, no... U mě jsme taky občas dělali nějaký mejdan. Tak tam zavolali policajty, tak tam vtrhli a... Víím, že jednou, já jsem neměl balkon, že jeden kluk snad visel na římse, nebo co on nedělal, tak měl strašnou hrůzu, že ho seberou a nás teda jenom zkontrolovali a odešli, ať to ztišíme. Byla to jako doba, na kterou si člověk i rád vzpomene, ale v podstatě to

bylo takový ze zoufalství radost, no. Snažit se si vytvořit takovej svůj nějakej svět kultury a přátel. Kruh přátel mimo tu oficiální scénu, protože ta oficiální scéna v té době byla strašná. Samozřejmě byly tady třeba výborný kapely, který oficiálně hrály, ale i ty měly většinou problémy. Nebo Pražský výběr taky, že jo, hráli jednou, pak už jim zakázali, pak jim zas dovolily. Největší taková jako polooficiální kapela, která byla v té době a taková nejtvrďší, byly ty Extempore, Chadima. Ty byly jako fakt dobrý, ale taky měli strašný problém. A ty Plastici, to byl syrovej underground. A Umělá hmota, DG 307 a no ještě před tím Aktuál z Mariánskejch lázní s Knížákem. A na Ostravsku se pak začali vlastně- my jsme je s tím Tuleněm tak trochu nakazili, a pak začaly vznikat takový kapely, už co jsem odešel. Ta Kmochova paralýza a nevím přesně všichni, jak se jmenujou, pak ty pankáčský kapely, IQ 60, a to byly vlastně taky pozůstatek z těch Hlav, tam někdo byl, myslím, že Jonšta pak měl svoji kapelu, nějakou takovou trash metal. Z těch mladších lidí, ty to tam pak rozjeli dost v těch osmdesátých letech, ale to už ten Jirka o tom ví víc. Já jsem odešel v tom 84., a pak jsem se takhle jenom sem tam dozvídal něco, co jsme si psali, a tak jsme ještě stejně museli psát opatrně a... Já jsem teda posílali takhle desky občas a většinou všechno došlo, dokonce i peníze jsem poslal nějaký v obálce.

Otázka: A co třeba samizdaty? Šířily se nějak?

No tak jo, to se šířily. Byl jsem s jednou kámoškou, ono pocházela tady z Čisté, to je u Litomyšle, tak ta psala, co se dalo. Vokno když bylo, tak se to přepisovalo na stroji, anebo aspoň ty články nějaký z toho. A mezi lidma to kolovalo. Čuňas to většinou- byl nějakej koncert, myslím že ve Chvaleticích, tam taky právě bylo Extempore, tak Čuňas tam lítal, rozdával tam Vokna a tak no. Bylo to tím, když je něco zakázanýho, tak to člověku dělá pak tím větší radost. Tenkrát jako když měl člověk desku někde na burze třeba sehnal, tak to bylo úplně něco nemožnýho. A přitom jako ty desky, tam se prodávaly za strašný ceny, to bylo 300, 400, 500 Kč, dvojalbum třeba 700, 800 Kč, tak to bylo... Jednak se to dalo těžce sehnat a strašný prachy.

Otázka: A teda ty samizdaty, tak hlavně teda Vokna se šířily, a třeba vznikal nějakej autorskej samazat?

Odpověď: Já tak vím, že, že se ještě VONS vydával ten Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, časopis. Ten zas tady rozšiřoval Honza Pavelka, takže tam byly spíš takový ty různý události, komu se co stalo, stížnosti, že se psalo do Helsinek a takový.

Otázka: A to bylo až později?

Odpověď: Ne, to bylo už koncem sedmdesátých let. Ten Honza Pavelka vlastně odcházel, teď nevím, 79 nebo 80, jak byla ta vlna. Jak oni tomu říkali, nějaká jako... Asanace, no. Ta asanace, první vlna. Tam, jak odcházel Svát'a Karásek, a tyhle lidi, Londýn, a to, tak ten Honza Pavelka taky odešel ven, šel pak do Ameriky. Teď se vrátil, žije někde u Znojma. Ale ještě jsem ho neviděl. Knížky půjčovali hodně, protože taky málokdy něco vyšlo. Třeba právě od Petra Kubíčka, maminka dělala v Havířově na trojce v knize, tak když náhodou tam vyšla nějaká dobrá knížka, taky vždycky jako zajistila, takže jsme si to pak půjčovali.

Otázka: A vlastně, když se vrátíme k té hudbě, tak to Čím hůř tím líp, tak jak dlouho jste hráli?

Odpověď: Dohromady asi rok, ale měli jsme přibližně, ty tři koncerty a párkrát takhle v bytě jsme třeba i natočili nějaký demo, třeba jenom ve dvou nebo tak.

Otázka: Tak to jste hráli Třanovicích, a kde ještě?

Odpověď: Ve Třanovicích, pak bylo někde v Bruntále nebo tam, byla nějaká vesnice, taková jakoby zábava, tak tam jsme vystoupili, a pak ještě v tom Jeseníku tři koncerty. Víc si nepamatuju, tak anebo jsme hráli jenom taky někde v hospodě nebo, ale to nebylo nic oficiálního. Třeba jenom s kytarou, jo. Registrovaný jsme samozřejmě nikde nebyli. To jsme jako jenom tak mezi sebou. To kde jsme hráli, tak to nebyly oficiální. Ty Třanovice, to měl vlastně Radek Kiss, tam bydlela babička a děda a oni tam... Tak jsme se tam sjížděli tak třeba na Silvestra, jako na muziku. Oni byli strašně hodní, mluvili tam tím dialektem slezským a nevadilo jim, že tam přijedou máničky. Pak koupili prasátko v tom osmdesátém roce... A oni ho ty prarodiče od Radka krmili. Radek tam teda jezdil, on tam bydlel, pomáhal a to, a prasátko, až se vytrmilo, tak Taťka z Ostravy, on byl řezník, kdy měl hospodu tam někde. A tak taťka ho tam zabil, a udělala se jakoby zabijačka. Tam pak taky hrál ještě Třírychlostní Pepíček. To byla taková avantgardní spíš kapela. Karkul, se jmenoval Dvořák a ten Bobeš. Si nemůžu teď vzpomenout na jméno, takový kudrnatý. Ten hrál pak ještě z Masomlejnem, ten Bobeš. To byla pak taky teda dobrá kapela, to už jsem poznal. Ty už hráli někdy v 88., 89. roce. Ten Bobeš... Jiří Prok se jmenuje, tak on jel ale někdy ještě před revolucí do Belgie.

Otázka: Ještě jak jste říkal, jak jste byl v tom Německu, tak že jste byl v lágru, tak vlastně proč?

Odpověď: Protože každej, kdo odešel v té době, tak ho prověřovali, jestli není třeba agent, nebo prostě si ty lidi proklepli. A já jsem byl třeba v severním Westfálsku. V Senden, to bylo takový městečko asi 20 km od Münsteru. Ještě, tam byli dva Slováci se mnou, pak tam byli lidi ze Srí Lanky, z Íránu. Byl to starej statek, a tam jsme bydleli, dostávali jsme nějak 240 Marek

na měsíc. Dali nám teda ještě nějaký peníze na nádobí, a na peřiny a takový věci a myslím, že dvakrát do roka vždycky peníze na oblečení. No, a nesměli jsme ale ten kraj opustit. Sice jsme jezdili vždycky jednou za měsíc do Münsteru, tak kdyby nás tam chytili, tak by z toho byl problém. A pak asi po čtyřech měsících jsem musel jet na výslech říct ty důvody a tak dál. Oni to měli ale pozjišťovaný všechno, takže věděli to. On na mě spustil první anglicky, tak jsem začal koktat anglicky, a asi pak po třech větách mluvil plynou češtinu. A říkal: „My máme u vás jako zjištěný, že to je všechno v pořádku. Dostanete azyl, nemusíte se obávat.“. Pak, jak mně dali azyl, tak jsem se vrátil do Kolína. Asi osm měsíců jsem tam byl.

Tak tohle byly takový ty nejdůležitější body, jak tady v tom Česku, tak pak ten odchod, a... Tady, říkám, takovej bod byl k tomu undergroundu ten rok 74, když tady začali jezdit do Svitav ty lidi kolem Plastiků, Umělé hmoty a tak. On si tady vlastně ten Honza Dlouhán našel ženskou a Dýno taky.

Otázka: Vlastně, když sem začali jezdit, tak vlastně proč sem začali jezdit?

Odpověď: Ten Honza Pavelka, který byl v Praze, tak je sem dotáhl. Že tady je hospoda U Kalášku, tak jim se tady líbilo, pak si tady našli holky, někteří. Tak se to v těch sedmdesátých letech vytríbilo a já už jsem pak byl v Havířově, ale už jsem věděl, že když tady přijedou ty lidi, tak jsem se snažil sem dostat a vidět je. Pak nás Dýno taky zval, občas. On bydlel na Topolce a měl zkušebnu ve sklepě. Dvakrát jsem tam byl s nějakýma lidma z Havířova ve zkušebně.

Otázka: A třeba chodil jste taky do Kosmu?

Odpověď: Jo, taky jsme chodili do Kosmu. Prvně, jak tam přijel, tak to byla Pacalůvka, hlavní takový centrum, a protože tam většinou poslední autobus jel v osm večer, tak se pak jelo do Lučiny nebo do Kosmu, když ještě Lučina byla, no a ten Kosmos taky tam...

Otázka: A vlasy jste dlouhý měl celou dobu?

Odpověď: No, tak vlasy jsem měl dlouhý vlastně od někdy toho roku- v učení mě honili k holičovi, to jsem z toho byl dost nešťastnej, a pak od roku 74 jsem se vlastně do roku 84, až na jednou, kdy jsem se musel nechat ostříhat. No většinou jsem měl ty vlasy, vousy, a to bylo v té době. Lidi měli poznámky. Na úrad, jak člověk přišel, koukali většinou. Málokdo se choval slušně. V Praze to bylo jiný, ale tam jako na tom Ostravsku to hned jako nás chtěli mlátit a tak.

Otázka: Ti havíři?

Odpověď: No, většinou havíři. To spíš musím říct, že jsme měli v tom Kosmu, chodili krymoši a s těma jsme měli lepší nějaký takovej vztah než s těma havířema. Nebo veksláci, ti byli

nejhorší. Ty krymoši, my jsme tak říkali, protože většinou měli odsezený, byli potetovaný. A s těma jsme vycházeli většinou jako androši s krymošima dobře. Hlavně se jim vždycky líbilo, když jsem zpíval Karáska... To 'Ženský, ty jsou fajn', tak to se jim strašně líbilo. A to už jsem pak u nich měl dobrý, takže když se něco dělo, takže oni pomohli. Ale nebyli všude. A to, ale nejvíc, jako jste z těch gangů, kdybych to tak nazval, tak proti nám jeli ty veksláci, to byly zas takový typy ala Travolta, v koženejch bundičkách a s bonama kšeftovali a chodili po takových těch barech, tak ty na nás byli dost vysazený. No, a havíři takový ty primitivnější, tak to bylo furt. Takže, že byli schopni jako jenom za to, jak člověk vypadalo, zmlátit nebo tak. Musel člověk fakt dávat bacha.

Otázka: Jak to probíhalo, když vás brali na výslechy na policii, bylo to vyloženě kvůli těm vlasům? Že když viděli dlouhé vlasy, tak si vás zařadili někam?

Odpověď: Jakmile se sešlo víc jak, řekněme, pět lidí, který měly vlasy a... Ať to byly oslavy narozenin, nebo navíc, když tam byla nějaká muzika, tak většinou to někdo prásknul. Byly to i lidi, co, jak jsem říkal, co byli mezi náma, co s náma kamarádili. No, a tak tam vtrhli a bez jakéhokoli důvodu nás prostě naložili do autobusu, odvezli a tam nás a nechali třeba, já nevím, pět hodin někde. Jednotlivě nás vyslychali, fotili, a pak nás většinou pustili. Já jsem naštěstí do práce chodil, mě v té práci de facto chválili. Takže vždycky to bylo pro mě štěstí, protože oni zase viděli, no dobře, dělá na šachtě, tak je potrestanej už dost.

Pak jsme začali chodit pozdě ji ještě k Urbanovi, to jsem zapomněl říct. Tam se taky pak scházela parta z toho androše, měli jsme tam vzadu dokonce takovou jakoby banketku, byla tam dobrá vrchní, taková starší paní, Zdeňka se jmenovala, a ta nás měla ráda, tam se mohli mít puštěnou muziku, všechno to bylo v pohodě a tam nás nikdy policajti- tak přišli tam taky, ale že by nás nějak tam posbírali, to ne. Tady mě ve Svitavách jednou teda... To už ani nevím. Někde U Kalášků to bylo, ale vtrhli tam a já jsem nosil vždycky s sebou- ještě jsem měl takovej přenosnej kazeťák a dětskej kuffík, a v tom jsem měl kazety. Tak to mně všechno sebrali. Pak samozřejmě vyslychali, chtěli vědět, od koho to mám, tak jsem tam vymyslel nějakou historku, že jsem poznal nějakou kámošku z Liberce a tam mně to nahráli, že ani nevím, jak se jmenuje. Tak kazety mně pak teda vrátili smazaný, všechno, co jsem měl. To už bylo krátce, než jsem odešel. Pak jsem to zas musel sbírat, ještě jsem chtěl mít něco, tak jsem to sbíral od druhých lidí, kterým jsem to někdy dal.

Otázka: A co na šachtě? Neměli problémy s dlouhýma vlasama?

Odpověď: Na šachtě to bylo tak. Takhle, zas s těma, co jsem pracoval, někdy jsem s nima musel jít na pivo, ale to bylo tak dvakrát do roka. A v práci oni se mnou byli spokojený a měl jsem tam takovýho zastánce. Hromotluk. Někde tam od Těšína z nějaké vesnice a ten jednou, oni se mě takhle ptali, já jsem radši o tom androši nic neříkal, ale o muzice třeba se ptali. A ten se mě ptal, jestli nemám Pink Floyd. Tak jsem mu nahrál Odvrácenou stranu měsíce, Zed' a Ummagumma. On mě měl rád a byl jako hodně silnej, tak když na mě tam nějaký havíři vyskočili, tak ten řekl, ať na mě nesahaj a oni už měli strach. Vlasy jsem si schovával pod helmu, takže mi byly vidět jenom vousy. Takže to jsem měl dobrý. Mně nikdo z té šachty nikdy nic neudělal. To byly spíš tak, jak když jsem přijel do Havířova, tam někde v tom Kosmu, havíři a tak, tak s těma jsme měli někdy problémy kvůli vzhledu.

Otázka: A v tom Čím hůř tím líp, tak kolik vás tam vůbec hrálo?

Odpověď: Celková sestava byla vlastně: Bohouš Koždoň na bicí, Petr Kubíček kytara, Pavel Keller kytara nebo basa, to se tak střídalo. Já jsem teda pak už jenom zpíval, by se to dalo nazvat. Pak s náma ještě občas hrál Boris Uhlíř na saxofon. Anebo tak někde, v těch Třanovicích se tam pak motali lidi a tam nějakej Blažek lítal v doktorským plášti a... Čert Luboš Chlad, tak ten tam taky něco, myslím, na basu, chvílku hrál a takový jenom improvizáčky a... Tam jsme se ještě pomazali uhlím a takový starý modráky na sebe, a tak jsem měli legraci z toho. Cíl byl prostě bejt nějak v té komunitě aspoň šťastnej chvíli. Jinak ten svět v té době... Nechtěl bych, aby se to vrátilo. Musím říct, že závidím teď mladým lidem, jako seš ty, který si můžou- neříkám, že tady je všechno v pořádku. To není nikde. Říkám, dokud můžeš žít beztravně, ruksak, odejít kam chceš, můžeš si říkat, co chceš, můžeš, pokud to je v rámci zákona.

Otázka: A taky vás třeba zvali ke spolupráci?

Odpověď: No, měl jsem tam jednou v Karviné u nějakého výslechu nabídky, že budu moc moc mít desek kolik chci, že budu moc dělat diskotéky, všechno, jenom vždycky řeknu, když bude někde nějaká. Já jsem říkal, že v žádném případě, v žádným případě, to jako radši bych se nechal zavřít, než bych práskal. Já jsem vlastně byl odmalička proti tomu komunistickému režimu, už jako ve škole. Pionýra jsem- vstoupil jsem tam, ale hned jsme tam, pionýrské šáteky se skvělým kámošem, on byl Řek, jsme ho rozstříhali a vyhodili.

Otázka: Vedli vás takhle rodiče?

Odpověď: No, mě už tak rodiče. Táta, on to vlastně odevzdal, co tady měl za majetek, ale pak přišly ty čistky v těch padesátých letech a říkal... On vstoupil pak do partaje, někdy v 48., 49., vstoupil do partaje, říkal, že to tak jako myšlenka, to je dobrá, proč ne? Nemusí být zas úplně

bohatý a zas úplně chudý lidi, kdybys to tak nějak ten majetek tak rozdal mezi všechny stejnoměrně. Ale pak se ty komunisti začali řezat mezi sebou a on někdy v 53. ještě, myslím, nevím, jestli to bylo před smrtí Gottwalda a Stalina, nebo po. Jim položil knížku na stůl, řekl, že to jako v takové organizaci nebude. Pak jsme z toho trochu měli problémy. Právě tu sestru, ta byla z celé rodiny nejchytřejší. Tady měla tenkrát jedenáctiletku, to byly ještě jenom 8+3, maturitu, a chtěla jít na ped'ák do Pardubic a nebrali ji. No a táta pak napsal teda Novotnému dopis, že on seděl osm měsíců za Němců v koncentračním táboře. A říkal, jako napsal něco v tom stylu, že proč trestá jeho dceru. Říkal, že potrestejte třeba mě, ale proč by, když má dobrý výsledky ve škole, nemohla studovat? Pak ji vzali po tom dopisu. Pak vlastně v těch šedesátých letech se to tady začalo uvolňovat, a to už jsem pocítoval sám, že... Od ségry, ona pak začala chodit s tím Francem, co vlastně s tím byla pak vdaná, ten žije ještě doteďka v Kolíně. Ona zemřela v 99., no a oni jezdili vždycky na takový přednášky do Pardubic k nějakému profesoru a on jim tam dělal filozofický přednášky. Já jsem tam jako děcko, mně bylo 10, jezdil s nima. Tak jako jsem tomu nerozuměl, ale on vždycky i ten Franc mně dokázal všechno dobře vysvětlit. S Čuňasem se zná, jemu bylo teď 80, jak jsme tam byli. Vlastně to na mě mělo vliv už v 60. letech a v muzice vlastně zas můj nejstarší brácha, ten byl o 26 let starší, tak ten tady měl kapelu v 50. letech, hráli rock n roll, kolikrát dostal na policajtech, protože to rozehnali. A to byla buržoazní muzika, to se nesmělo, a v těch 60. letech se to uvolnilo, no. A pak přijel 68. a bylo všechno, tak jsme se těšili, to mi bylo 12, tak jsme se těšili, že třeba budeme sice socialistickéj stát, ale že bude v takový- ty menší podniky budou zprivatizovaný, jenom ty velký budou státní, že budou otevřený hranice. Taky byly jako od to března 68 do srpna, ještě do podzimu to šlo de facto, ještě šlo do 69, pak už byl definitivní konec. Nastoupil Husák a bylo to pomalu ještě horší. Nebylo to tak zlý tím, že by tady věšeli lidi jako v 50. letech, ale dělali víc takovej psychickéj teror na ty lidi. Jak říkám, jak někdo se nějak vyjímal nebo tak, už to bylo jako braný, že je proti socialistickému zřízení... A prostě nedali pokoj a nedali pokoj. A ty 70. roky to začalo pak jako bejt hrůza, no. Kapelám se zakazovalo hrát, musely chodit na jak tomu říkaly, takový ty zkoušky.

Otázka: Myslíte rekvalifikační?

Odpověď: Na rekvalifikační zkoušky. To prej přišli DG na ty přehrávky, tomu říkali nebo tak nějak. Tam přišli a ten Jarda Kukul, on už je po smrti, tam s nima hrál, tak tam přišel s řetězama, tak to vůbec jako neměli šanci ale šli tam. To jsem se divil.

Tak ta hudební činnost kapely ČHTL, to byla více méně jenom taková chvilková záležitost. Chtěli jsme něco dělat v té době. A trochu si z toho dělat legraci. Hudebně to bylo... V ten

moment jako aktuální věc... Ale jako rozhodně ne muzika, kterou by někdo chtěl poslouchat. To, co třeba takový ty Plastici, je to sice zvláštní, ale je to jako dobrý, má to takovej náboj. To jsem třeba i pouštěl Němcům, který nerozuměli textu ale taky mi to samé řekli. Že v tom cítěj takovej náboj, když slyšeli Magický noci, že to má něco mystickýho, že z toho vychází, a i když to třeba muzikálně taky není perfektní.

Otázka: A ty další lidi z toho Havířova, Kissáka, Tuleně, Jirku Fiedora, tak ty jste potkal, jak jste chodil do těch hospod?

Odpověď: Postupně, no, většinou. Jirku Fiedora si pamatuju tak někdy kolem roku 80. Já jsem myslel, že mu je tak 18, 19, protože jsme se bavili a on už měl takovej přehled. Mluvil o muzice, o knížkách, říkám. Pak se zeptal, kolik mu je. 15. No a ten Radek, v těch hospodách. Buď Kosmos, U Urbana.

Otázka: Domovní prohlídku vám někdy udělali?

Odpověď: Nedělali. Maximálně jsem byl někde přes noc nebo tak, několik hodin, ale nikdy jsem neměl zas jako problémy. Na záchytu mě odvezli, ačkoliv jsem nebyl- měl jsem vypitých pár piv a šel jsem prostě. Oni mě kontrolovali, tak jsem nějak jako možná řekl nějakou poznámku, tak mě sebrali do auta, odvezli mi záchytku. P pak ještě byla jednou taková akce, to vypadalo dost tvrdě. Pozvali nás kluci z Břeclavi, Štěpán Stejskal, a on fotil hodně pankáče v 80. letech. Že Břeclaváci a okolí tam, že ať přijedou Havířováci, zahrát si fotbal. Tak víceméně se tam jednalo- jít na pivo a zahrát si fotbal a pak jít na pivo a tam u někoho pařit. Tak jsme tam jeli, taková větší parta už někdy v noci jsme odjížděli z Havířova do Brna, přijeli jsme nad ránem, možná bylo tak osm hodin. Ale nějak asi dva dny před tím jsem poslouchal večer Svobodnou Evropu a říkali, že bude nějaká protestní akce proti věznění Petra Cibulky na Náměstí Svobody v Brně. No, a já jsem to ten večer nějak, než jsme jeli, v Kosmu, říkal, že když jedeme do té Břeclavi, budeme mít čas, se tam šli mrknout. A právě jeden, nechci ho ani jmenovat, co nás práskal, tak tam byl, ale ten tam nejel, ale jako to s tím možná ani nesouviselo. To už je jedno. No, my jsme tam jeli jen tak z té zvědavosti, že tam půjdem. Ale už bylo podezřelý, že se to hemžilo na nádraží policajtama a teď jsme šli. Ten Kalič z Jeseníku, Luboš Polehla, to byl takovej, moc mezi náma nechodil, ale občas jako tam byl. Takovej fajn kluk celkem. Já a pak ten Tygr, to byl takovej kámoš, s tím jsme taky jako chtěli zakládat kapelu. Měli jsme jenom jméno a nikdy k tomu nedošlo. A ten Tygr, mu říkali teda Zmrd, ale já jsem tu přezdívku neměl rád, jsem mu říkal Tygr nebo Myslivec. On měl rezatý fousy, rezatý vlasy a strašnej bordelář tady u Kalášku udělal takový ostudy. To, vždycky si dělal z vousů pěticipou červenou hvězdu. Vlasy jemu nerostly. Ten samozřejmě v prvním bufetu tam zařekl, že si jde

dát pivo, že tam nejde. To ho zachránilo. A já, Polehla a Kalič jsme šli směrem k Náměstí Svobody, a furt kontrolovali. Ale nic neřekli. Jenom občanku. Já už jsem pak držel takhle občanku a šel jsem. No, tak samozřejmě pak nás sebrali, odvezli prvně tam na nějakou stanici v Brně, pak nás odvezli na přehradu, a tam tak 50 lidí. Samý máničky to tam sedělo na té fízlárně po zemi a tak. Vždycky nás pozvali k nějakému krátkému výslechu, jako co jsme tam dělali, proč jsme tam byli. Říkali jsme tak jako popravdě, že jedem na fotbal do Břeclavi. No a tak zas zpátky do cely. No, a teď... Cela se vyprazdňovala, už ten Kalič, ten šel hned, nějak toho pustili brzo, a pak už jsem tam zbyl já, ten Luboš a ještě jakejsi kluk, toho jsem neznal. A teď pustili toho Luboše. A pak pustili i mě. S nějakou výhrůžkou, ať si dávám pozor a tak. Ale jako bylo strašně milý, že ten Luboš na mě čekal a i s tím Polehlou. Tak jsme jeli pak ještě do Brna, a já jsem s tím Lubošem jel do té Břeclavi. Ani nevím, jak jsme to našli, kde bylo. Všechny jsme našli a druhý den jsme šli hrát fotbal. A tam vtrhli policajti. Ale zajímavý, že všechny posbírali a mě, a toho Luboše ne. Já nevím, proč. Mě a Luboše neposbírali, všechny posbírali a pak je hned zas pouštěli, ale fotbal se ani nezačal hrát a už tam byli.

Příloha č. 8

Přepis rozhovoru s Janem Žolnerčíkem. Rozhovor proběhl v červenci roku 2023 v Havířově.

Otázka: Já píšu diplomovou práci, ve které se zabývám undergroundem a vydáváním samizdatů v Havířově. Zajímá mě, jak jste se k undergroundu v Havířově dostal a co jste zažil.

Odpověď: Já jsem rodák z Havířova. Tady v té době nebyla ještě porodnice, takže v Karviný. Městská část Ráj, jinak jako v Havířově jsem vyrůstal celou dobu. Potom kolem těch 15 let jsme se taková partička začali scházet... Dlouhé vlasy a v zájmu o hudbu. V té době ještě vlastně, dá se říct, možná ještě před těma 15. ani ne tak o politiku, spíš o hudbu, hlavně západní jako Kiss a Slade a Deep Purple a Zeppelin a takový věci. Taky nás tady hodně ovlivňovalo Polsko, kde bylo, na rozdíl od nás tady, že to bylo trošku dál, ta hudební sféra. SBB a takové ty polské kapely, Josef Skřet a spousta jiných, Budka Suflera. No, tak jsme se tak začali, jako scházet po hospodách už v té době. Probírali všechno možné, samozřejmě začínali jsme sklouzávat i trošku k politice, protože to se nám to nelíbilo, jak nám pořád někdo něco dirigoval tady, jaké máme nosit vlasy a atd. A navíc prostě jsme se občas dostali k nějakým samizdatům, který tady začal právě šířit Jirka Fiedor, se kterým jsi mluvila. Ale ten možná trošičku později, protože on byl o něco mladší. Ale... To je smutný, že si na ně nemůžu vzpomenout. Ivošův taky velký kamarád, on už je po smrti.

Otázka: Myslíte Saláma?

Odpověď: Salám. Salzman. Lumír Salzman. Tak díky. No a Salzman tady vozil z Prahy a tak od známých vozil ty samizdaty.

Otázka: Co třeba vozil? Vokna?

Odpověď: Hlavně Vokna, Revolver a pak hodně cyklostylových věcí. Jako ne, že neznámé v té době, ale pro mě neznámého původu. Že to třeba nemělo žádný název. Třeba jenom prvních 15 stran na cyklostylu. Kdo mohl tak to rozšiřoval dál, což jsme s radostí dělali. Nejenom já, ale já jsem to opisoval přes kopírák, prostě jsem jel doma. Nejenom já, ale já jsem to opisoval přes kopírák. No, a byla taková domluva, že, pokud možno, to nikomu nepředávat osobně. A že normálně házet do schránky. A když už teda osobně, tak jako říct, že jsme to měli ve schránce. Hlavně, aby si oni, kdyby na to přišli, nenapojovali nějaké kontakty a netvořili si další možnosti nějakého prostě spiknutí já nevím čeho. A na základě toho potom jsme začali dělat

trošku hudbu, právě s Mirkem Zvárou ze Svitav, kterej tady byl, protože se chtěl vyhnout vojenské službě, tak vlastně tady podepsal šachtu. Byl starší, měl dlouhý vlasy a fousy.

Otázka: A jak jste se poznali?

Odpověď: Přes hospodu a přes ty samizdaty. A tak jsme pořád, že teda založíme nějakou skupinu hudební, tak jsme začali slízet u mě doma. Já jsem hrál od sedmi let na piano. Mírek Zvára měl housle, já jsem měl piano, a ještě jsme přibráli kolegu Milana Tiefenbacha, který hrál buď na okarínu anebo dělal takové bicí efekty. Byl to opravdu takový ryzí underground... Chodili jsme po kostelích, tam jsme chytali inspiraci z různých prostě evangelií a takových.

Otázka: A to byl ten Tabun band?

Odpověď: No, Tabun band... Se kterým jsme samozřejmě v té době neměli vůbec žádné vystoupení, prý eventuálně existuje nějaká nahrávka, kterou by měl mít nějaký Petr Kadlec. Říkali mu Skokan. Je z Kounic v jižní Moravě. Nedávno jsem se s ním bavil a říkal, že nahrávky má, ale to jsou nahrávky z Třanovic tady u Českého Těšína, kde se nám podařilo vytvořit dva festivaly, takové jakoby neuvěřitelným způsobem opravdu... Znamý řekl známému, takže takovým způsobem. A na tom prvním... Na tom prvním v roce 82, tak se tam sešlo asi zhruba přes 100 lidí, 110 a na tom druhém dokonce asi 150 lidí. Potom, kdybys mi to, tak já mám, já mám i barevnou fotku. Někdo to fotil, takhle nějak jde z vrchu, někde ze stodoly. Jsou tam takové výseče a prostě těch lidí je to tam jak někde na festivalu v dnešní době.

To bylo u Radka Kissáka. Napoprvé, co já vím, tak to policajti nestačili zaznamenat, protože je to vůbec nenapadlo, že by tady mohla být nějaká druhá kultura tady v nějakých zapadlých Třanovicích na severní Moravě. Pak se samozřejmě našli lidé, kteří prostě mluvili a o té druhé akci už se potom vědělo. Ale... Dopadlo to takovým způsobem, že přijelo hodně policajtů. Obstoupili pozemek, a když zjistili, že se nic obrovského neděje, nebyl tam nikdo drzí nebo jako že by tam někdo po nich házel kamení nebo prostě něco. Že se tam prostě jenom bavíme. A navíc právě přes den se tam ani nehrálo, přes den tam nehrála hudba. Přes den se tam blblo a hrál se fotbal na poli. Pořád to byl soukromej pozemek a oni tam prostě nesměli. Oni to moc dobře věděli a oni neměli důvody. Jako kdyby chtěli, tak si důvod najdou. Vždycky byl důvod nějakej. Ale co já si pamatuju, tak asi po třech nebo po čtyřech hodinách to vzdali. Že třeba v poledne přijeli a ve čtyři nastoupili do autobusu a odjeli. Tak my jsme tak jako pořád, že se objeví znovu, a ještě ve větším počtu, a pak se už potom nikdo neobjevil, což bylo teda zajímavé. No, a potom večer prostě hráli kapely i právě z jižní Moravy, byli tam i z Prahy, já

nevím, takový celkem známej Zelí, takový zpěvák, taky undergroundovej, se mu říkalo Zelí. Jako celkem jako normálně celorepublikovej, že to mělo dosah.

Otázka: Ten Tabun band, to jste tam hráli taky?

Odpověď: To jsme tam hráli taky. Akorát, že jsme hráli možná v jiným složení trošku. Nahrávku dělal právě ten Skokan. On Skokan se znal i dobře s Čuňasem, protože on potom taky dělal v těch bezpečnostních službách. Já jsem se s Čuňasem skamarádil až po revoluci. Já jsem začal potom jezdit ke Skalákovi. A tam právě taky přes Jirku Fiedora, protože ten už je jakoby Pražák. Vlastně Jirka je v Praze 30 let. Tak on se znal tam s těma lidma přes ten androš. Takže přes něho.

Otázka: Takže ty Třanovice, jak byly takhle dvakrát, tak ani třeba jako potom zpětně nebyly žádný jako třeba výsledky?

Odpověď: Výsledky zpětně, jo. Zpětně byly, samozřejmě. Já jsem byl naučený, už když jsem párkrát prodělal nějaké výsledky, že jsem prostě vždycky hrál ze sebe úplně hloupého. To mě vždycky, jako když jsem- nesměla si je ničím zaujmout. Jakože hlavně před nima nehrát chytrého. Já říkám, já tam znám pár opilců a prostě... Kapely, to vůbec nevím, já se nezajímám, hudbu já znám Slade a jako to bylo všechno. Úplně blbec. No, a oni už potom věděli, třeba potřetí, počtvrté říkali, to je blbec, hňup. Z něho nic nedostaneš, no. Tak samozřejmě facky byly, že se snažili jakoby přitlačit, ale nikdy mě jako nemučili, jak třeba někoho. Pár lidí, jak vím, že Třešňákovi pálili ruce cigaretama a takové věci, tak to jsem nikdy jakoby nezažil, akorát do držky párkrát, že jsem spadl ze židle, ale jinak žádné nějaké, že by týrání vyloženě, tak ne. Samozřejmě se chtěli dostat, hlavně, kdo tam hrál, co tam byli za lidi, takže někdo jim řekl víc, někdo jim řekl míň, někdo jim řekl hodně, protože na někoho něco měli, že pak jsme se dozvěděli zpětně, že pár lidí jako kecalo, že si podepsali spolupráci. Takže jinak byly úžasné akce v té době, ty Třanovice...

Pak jedna taková dost nepříjemná příhoda... Bylo mi 20, vrátil jsem se z blázince vojenského... A to znamená, bylo to v roce 81 a my jsme se hodně s Ostravákama, jako s máničkama z Ostravy kamarádili. Oni tady jezdili za náma do hospody U Urbana, to byla taková vyhlášená hospoda. Úplně na periferii Havířova, a my jsme zase jezdili k nim jako do vyhlášených hospod Na spolku, Na poště, jo, do Vagonu, jako prostě tam vedle Elektry, to zas byly na rozdíl od tady toho Urbana, který byl na té periferii, tak to byly úplně v centru města vyhlášené hospody, kde se scházeli tady ti lidi. Oni nás měli rádi celkem, protože jsme tam celkem dost konzumovali a platili jsme. A ta akce vznikla u příležitosti... Nějakej Fofa, měl přezdívku Fofa. A on měl

narozeniny a pozval nás do Ostravy, do Hrušova. Do hospody, U mámy nás pozval, a své známé, že to platí a že se tam sešli. Asi nedovedu odhadnout, ale tak 60 lidí určitě a někdo už to proflákl, že jako máničky a tak... A hlavně narkomani, že tam bude spousta drog. No, tak my jsme se normálně bavili, a najednou rozrazili dveře policajti, ale komando, fakt hodně, tak hned nás tam posekali. Odváželi nás normálně autobusem, nás odvezli na služebnu do Ostravy vedle Sýkorového mostu. To taková vyhlášená prostě služebna. No, a tam úplně- ještě, když jsme nastupovali do toho autobusu, to nebyl ani anton, to ti byl normální autobus. Tím, že nás bylo tolik jako, tak do antonu by nás nedali. Do antonu, já nevím, jestli se vleze 15 lidí, možná 20. Že nás bylo tolik, tak normálně přijel autobus, teď udělali takový kordon a každého- oni už v té době, to bylo, myslím, první rok, co oni měli takové ty bílé, dlouhé obušky. Jako normálně byly ty černé, takové krátké černé. A tak to jsme každej, kdo prošel tím kordonem, tak dostal. Záleží, kolik toho stihli. No, jako když si chytla hned zkraje, tak ještě nakonec, tak si chytla dvě, ale to byly rány, to bylo na vyražení dechu. Někdo chytl třeba jenom jednu, ale dostali jsme všichni bez rozdílu.

Otázka: I holky?

Odpověď: Jo, bez rozdílu. A od té doby potom jsme si dělali srandou, že jakoby nadneseně, že i bílým obuškem jsou černé pruhy na zádech. Tam nás teda odvezli na tu služebnu a tam oni si údajně podle mě... Protože já jsem se o tom bavil s Čuňasem, a tam ten úplně hlavní záznam, důvod toho, tak to se nenašlo. To bylo skartováno. Někdo se toho snažil zbavit jako. Takže se ani nevědělo přesně, kdo to organizoval, kterej tam ten papaláš, ten policajt. A za druhý zůstaly jenom ty fotografie jakoby nás jakoby postižených a jmenný seznam. Ale oni podle mě, to je můj osobní názor, že šli po drogách. Nás údajně někdo udal, jako že tam má být nějaký, jsme se taky hrozně smáli, celostátní setkání narkomanů v té době. Co k tomu říct? Jsme maximálně, já jsem v té době maximálně, že jsem snad dvakrát zahulil trávu, to bylo veškeré moje narkomanství ve 20 letech. Ale na základě toho, že měli to podezření, tak nás samozřejmě úplně prostě přefilcovali. Prostě všechno. Do naha, teda do trenek a i holky jako do kalhotek jenom a do podprsenek, a prostě všechno nám kontrolovali, úplně komplet. No, a každý musel odevzdat moč. Já vím, že mi to nešlo. Říkám: „Tak mě tady nechte. Prostě, když se na mě díváte, tak mi to nepůjde.“ „To my máme své předpisy.“ A říká: „Tak máte předpisy, tak prostě budete bez moče mojí, když máte předpisy.“ Že jsem byl drzý. No, pak to zkoušeli ještě, pak jsme to zkoušeli ještě jednou a ještě jednou. Samozřejmě pan nějaký chytrák, prostě nějaké hovado, říká: „Vak my si poradíme.“ Tak mě normálně zezadu tam zadním vchodem, tam mě... To byl listopad, takže byla už dost kosa teda. Tak normálně lavor, donaha, a jak to prostě nešlo, tak

mě ještě potom polívali studenou vodou. A tak potom už to šlo nějakým způsobem. No, tak jako byli spokojení, ale takové nepříjemné to bylo. To byl rok 81, protože jsem tam byl nakrátko ostříhanej, a to se mi moc nestávalo zamlada. A to mě právě pustili srpen, září, v říjnu mě pustili z blázince, ze Střešovic, z vojenskýho, protože jsem na vojně udělal velkej průser.

Otázka: A co se stalo?

Odpověď: To jsem byl nasranej na tu vojnu, a hlavně na ty blázny tam, na ty důstojníky. Po prvním měsíci za mnou přijelo asi 20 lidí tady z Havířova a z Ostravy a nechtěli mě pustit. Nechtěli mě pustit, že jsem odmítal jako složit přísahu a takové ty věci, kterou jsem teda nakonec jakoby udělal, tu přísahu, ale až, jak se říká, napodruhé. Ale abych si to pamatoval, že se to nemá takhle dělat, tak ti lidi za mnou jeli zbytečně. Tolik lidí, takovou dálku. Já jsem sloužil v Příbrami, to je dost daleko. Tak ty lidi akorát mě mávali přes plot. A ještě ti lampasáci: „Máš tam za plotem to svoje chodící křoví.“. Máničky a holky tam přijely, tak mi to bylo tak jako všechno líto. Pak mě pustili, ale pak mě pustili normálně domů, po dvou měsících, ale na podvod. Na můj teda podvod, protože kluci vyrobili razítka pohřební služby. A že prostě úmrtí v rodině. Normálně jsem dostal tři dny. A v té době mě potom napadl prostě ten nápad, že tady jsem pobral kazety prostě s hudbou od Plastiků a s Karáskem a takové věci. A přivezl jsem si to na vojnu. Oni mě tak jenom zčásti jako zkontrolovali, co tam mám. Tak jsem tam měl nějaký salámy od mámy, tak to jsem jim dal, hlavně, ať mi ty kazety nevezmou. Tak jsem se na to připravoval, moc dlouho jsem se nepřipravoval, já jsem byl odhodlaný a říkám... Prostě jsem je neměl rád. Shodou okolností jsem měl kamaráda, který tam byl o rok jakoby dřív, anebo o půl roku. Já teď nevím přesně, tady z Havířova, se kterým jsem se dost kamarádil. Nějaký Zdeněk Polášek a on dělal ve studiu, jak jsou takové na vojně, bývají takové na buzarplace se tomu říkalo, takové obrovské plochy, kde si pochodují vojáci a vždycky u toho byla nějaká budova jakoby takové studio, z čeho se pouštěla hudba a takové ty věci. Já jsem se s ním domluvil a říkám: „Zdeno, můžeš pro mě něco udělat?“ Prostě ten, a ten den, to bylo v pondělí, kdy byl nástup, to vždycky nastupoval celý ten pluk, nebo jak se to jmenovalo, celý ty kasárny, nastupovaly, včetně těch důstojníků. No všichni, kdo byli v kasárnách, tam museli jakoby nastoupit. No, tak jsem se s ním domluvil na to ráno, že on ztratí klíče od toho studia, půjde to okamžitě nahlásit. Ale jsem věděl, že to nemůžou stihnout začít vyšetřovat, protože on je neztratil on mi je dal. No, ale aby byl z obliga, tak jako že je ztratil, hned to nahlásil. A jak byl ten nástup pluku, a tam se pouštěly takové ty písničky "Směr Praha" a takové ty pochodové, kde se musely zvedat ty nohy a já nevím, pochodovat tam a takové věci. No, tak jsem jim tam pustil Plastiky. „Proč bych chodil na vojnu? ... Velmi bych se divil, nestačil mi civil.“. A to

bylo. Dodnes nezapomenu, jak oni tomu nevěřili, asi prvních 10 vteřin, co se děje. A pak prostě ti lampasáci, oni měli takové zbraně dlouhé, takové škorpiony měli, oni neměli žádné samopaly. A teď, jak letěli na to studio, to jsem měl fakt normálně strach. To jsem měl fakt strach, že mě zastřelí. Já jsem byl v tom studiu. Že já už jsem veškerou zodpovědnost za to, za sebe nesl. To jsem měl strach, jak oni jsou labilní někteří ti vojáci, a v té době úplně. To tam každou chvíli někdo odvalil sám sebe, protože to neunesl. To jsem si říkal, jestli někomu přeskočí, a on by si to obhájil... Měl fakt strach, ale tak jako dopadlo to dobře, tak mě tam srazili, nějak mě zpacifikovali a hned volali. Hned volali do Plzně kontrášům, jak to bylo někde v tom filmu, tak jsem si na to vzpomněl. Volali kontrášům do Plzně. No, a mě odvedli. Čtyři mě vedli jak nějakého vraha. A mě vedli tam vedle na budovu, do kanceláře toho velitele té rot, který mě měl pod sebou. No, a tam mě zamkli. Bylo to ve druhém patře, ale nebylo to tak vysoko. No, a čekali na to, než přijedou ti kontráši z té Plzně. Ono to zas do té Příbrami není tak daleko, že. Říkám, musím zachraňovat situaci nějak... To mě zlikvidují politicky úplně, to mě zavrou. Jestli to je jasnej Sabinov? Já jsem tam prošmejdl veškeré ty jeho šuplíky. Já jsem ti tam našel spoustu léků. To byly takové léky neškodné. Některé jsem nevěděl a říkám, tak co, horší to nebude. Tak jsem tam spolykal nějakých hodně, samozřejmě demonstrativně jsem to tam dost rozházel, že si toho všichni všimli. No a otevřel jsem okno a skočil jsem z toho druhého patra. Jako že chci spáchat sebevraždu, a že jsem sežral prášky. Ale v té době já jsem měl kondici, já jsem předtím sportoval mimo jiné, jako že se věnoval undergroundu, tak jsem sportoval tak. Já jsem chodil na nějakou sportovní školu tady v Havířově, jako od páté třídy, tak já jsem byl v 15 jsem byl jakože takovej jinoch jakoby zdatnej. No a to mně potom zůstalo i do těch 18... No a tak samozřejmě jsem, jako že vyskočil z toho okna, šel jsem tak nějak, já jsem věděl, jak mám padat, tak jsem si nic neudělal. Tam provedl nějaký judo kotoul nebo co, ale samozřejmě vyčůranej a zůstal jsem tam ležet, protože jsem potřeboval, jako že chci spáchat sebevraždu a že jsem snědl ty prášky. Tak přijela záchranka, tak místo těch kontrášů, tak ještě zase hned na to do Příbrami... Na psychiatrii ne, to je zajímavé, normálně k nějakému tam k lékaři, ale to nebyl psychiatr, tak mu tam vysvětlili. Tak on se mi díval do krku a jako já nevím co, a já jsem mu tam blábolil nějaké prostě nesmysly, že nechci žít a takové blbosti. A on říkal, to je jasné, to je prostě sebevražda jak bič, jako nedokonaná. A rozhodl, že mě odvezli, vlastně ta záchranka, co mě přivezla z toho, z toho vojenského útvaru, tak mě odvezla do Prahy do Střešovic. Tak já jsem vůbec ten den ani následující jsem vůbec nepřišel s těma kontrašema do styku, což bylo možná moje štěstí, že se jakoby vyzuřili. Že jsem je nechytl, ty kontraše, úplně v první chvíli, protože ti by mi asi dali teda. Ale potom od toho druhého dne nebo toho třetího tam za mnou chodili. To bylo na běžícím pásu, jednou hodnej, pak zase zlej a pak zase hodnej

a jeden tam byl takovej, ten chodil nejmí a ten byl ale fakt hodnej. Nebo to tak uměl hrát. Asi po 14 dnech mi řekl, že na mě šije prokurátor paragraf za narušování vojensko-politické morálky mužstva. A že na to je nějak 8-12 let. Že to bude vojenský soud a že to bude asi Sabinov a takové a že ať s tím teda se snažím nějak udělat, že normálně, to mně poradil to byl mladý kluk. Mně bylo 20, jemu mohlo být tak 30, víc mu nebylo. Ať to prostě hraju, že mi přskočilo. Jinak, jako že to bude se mnou špatné. Říkám, já bych si to měl ještě nějak potuplovat, tak co jsem udělal? Blbec, tak jak jsme tam chodili po té chodbě, tak já říkám, buď a nebo. Tak jako zabít se, nezabiju. Tak jsem se rozběhl po té chodbě a hlavou jsem vyvalil do zdi, ale úplně brutálně. Já jsem teda omdlel. No, a tím jsem jako to bylo, jako že jsem se zase chtěl zabít, jakože znova. Pak jsem chodil asi měsíc s hlavou obvázanou jak magor na rentgeny. Takže dobrý, ale to mě asi zachránilo. Zasedlo konzilium a pustili mě po asi třech měsících. V těch Střešovicích mě pustili do civilu. Ale právně to muselo projít tak, jako že mě museli odvézt. Dali mně propustku, to mi vystavili přímo na psychiatrii, protože to byla vojenská nemocnice, takže to nějaký papaláš mi tam podepsal, že jsem zbaven momentálně vojenské služby. Ale že to musí protokolárně projít tak, že oni mě nemůžou pustit z toho blázince, ale že mě musí předat tomu útvaru. A teprve ten útvar mi ještě zas musí dát nějaký lístek, že nebudu muset platit ty vlaky a takové věci. Oficiálně propuštění, že mi dá ten útvar. Přijel jsem na útvar a na útvaru mi řekli, buď si teď hned zatelefonujte domů a pošlou mi civil. Anebo pojedu tak, jak jsem. Civil by přišel za tři dny, možná za týden, a tady už nebudu ani minutu. Tak jsem jel, tak jsem dostal ty papíry a jel jsem normálně v takové teplákové soupravě, v takových těch teniskách vojenských, zelených, tak jsem jel z Příbrami, přešel jsem bránu tu od těch kasáren, stáhl jsem kalhoty, normálně jsem na ně zadek ukázal a šel jsem na vlak. Už na mě nemohli, já už jsem nebyl voják. Samozřejmě, to už potom není moc zajímavé jako ta cesta, ale ještě mě zatli v Praze, protože si mysleli, že jsem zběhl, že se nestávalo, že na hlaváku by potkali prostě chlapa ve vojenském a teniskách, tak jsem jim ukazoval ty papíry. Tak mě prostě doprovodili na peron, tady vám to jede na Ostravu, za půl hodiny nebo co, už tam radši nechodíte. Já jsem se tam promenal jak blbec, tam po tom Hlaváku, tak to je jasný. Tak to bylo celkem logický, že si mě někdo všimne, v té době byl rok 81. Těžká totalita byla. A pak už je to celkem jednoduchý. Samozřejmě tady výslechy. Za dva roky jsem měl jít do Olomouce k vojenskému zase. Já jsem nedostal modrou. Já jsem měl na přezkumy chodit, aby oni si to ověřili, jestli jsem to nehrál. No, tak byl jsem tam jednou po dvou letech, nebo snad možná po roce, teď nevím přesně, u toho v Olomouci. Tak si říkám, aby na mě něco ještě zase neušili... Takový souběh okolností, že jsem se zamiloval, měl jsem známost a už jsem měl dvě děti, za ty dva roky, co jsem se vrátil. Podepsal jsem šachtu, říkám, stejně půjdu, stejně budu muset nějak tu rodinu uživit.

Předtím jsem dělal něco, co dělal Ivoš, tak jsem dělal taky, s tou tyčkou jsme chodili v geodezii, ale to nebylo, jako že platit byt a dvě děcka a tak, jako že to... No, tak jsem podepsal šachtu na 10 let a tím pádem, jsem byl úplně zbaven vojenské služby. Takže tam to skončilo, tam už to není zajímavé, tam už není co jakoby vyprávět, takže to mělo takový dojezd.

Otázka: Když se vrátíme k hudbě, tak třeba mimo těch Třanovic, tak co třeba ještě bylo za festivaly?

Odpověď: Ještě jako za bolševika, tak hodně se jezdilo do Brna, do Břeclavi, tam jsme měli spoustu kamarádů. A taky se jezdilo, vždycky to mělo takovou nálepku, jako že fotbálky. To byly fotbálky třeba Havířov, Břeclav. Samozřejmě zahrál se fotbálek, ale večer muzika. Samozřejmě vždycky přijel někdo v té době, ještě... Tam byl ten Jim Čert ještě. Ten v té době myslím, že byl čistej. A spousta ještě takových v té době jako známých, co nesměli hrát, lidi z kapel. No a vždycky se něco udělalo, u toho se prostě vypili nějaké piva. Samozřejmě do toho i ta politika a nějaké samizdaty, něco se povyměňovalo. Ten tam s tím, ten s tím a to. V té době nebyly mobily, nebylo nic, nebyly telefony.

Otázka: Kromě toho Tabun bandu, tak hrál jste ještě v nějakých dalších kapách?

Odpověď: To až později, po revoluci, ale jako co se týče toho andruše, co by si jakoby mohla, to tak potom už jako oficiálně ne. Někde jsem občas hostoval, to byl třeba Water Closet Band, nebo to byly takové prostě absurdní názvy...

Já jsem se potom taky dost zklidnil, i když jsem teda se zajímalo všechno, tak jsem se zklidnil, to byl vlastně důvod- protože za mnou chodili kluci, abych tu Chartu podepsal... Tak já jsem už potom měl ještě další dítě, už jako třetí a dělal jsem na té šachtě. Že jsem se fakt zklidnil. Já jsem to ani tu Chartu nepodepsal, dá se říct, jakoby z obavy, aby děcka neměly problémy. Jako o sebe já jsem nikdy nějak strach neměl, ale jako už jsem přece jenom měl tu rodinu a v té době jsem byl takový jako, dá se říct, že jsem začal být zodpovědněj. Jakože někdo to chápal, tak byla to čistě moje věc. A tak jsem z těch, že to přiznám, alespoň, víš? Nebudu se vymlouvat, jako že jsem měl zlomenou nohu, že jsem nemohl podepsat Chartu.

Otázka: A když třeba vrátíme těm samizdatům, tak byl tady nějaký autorský samizdat, nebo to byly spíš jako přepisy právě těch Voken, vlastně těch dovezených odjinud? Já vím, že tady byl ten Hadr, ale ten byl až 88, tuším. Pak ještě ta Severomoravská pasivita. Jinak vlastně do té doby tady ty přepisy se dělaly?

Odpověď: No... Ale do té doby tady nic autorskýho nebylo. No, aspoň, co já vím, tak se dělaly ty přepisy. Autorskýho, jak ty říkáš, taky jako to nic teda, no. Právě proto jsem tě na toho

Fiedora, protože přece jenom on má větší přehled. Taky byl mladší a víc jezdil a i mezi těma lidma byl více. Už to bylo, potom už to bylo tak spíš... Takové jenom setkávání přes tu hudbu, takové spíš klábosení o té politice, sem tam nějaký ten přepis toho samizdatu, nebo prostě zase jsme potkali nějakého dobrýho člověka, kterému jsme mohli věřit, tak jsme ho zainteresovali do toho a tak, ale jako že by konkrétně se vytvářelo víc jakoby něco novýho, tak to jakoby ne v té době...

Ty Třanovice se pak vlastně konaly ještě potřetí, ale to bylo v kulturáku a tam jsem nebyl, to znám jenom z povídání. Tam jsem nějak řešil děti, snad že se mi narodilo něco, tak jsem tam ani jsem nemohl...

Otázka: Dá se říct, že ty Třanovice byla vlastně první nějaká takováhle větší akce tady okolo Havířova? Nebo bylo tady už předtím něco?

Odpověď: Ne, to byla taková první akce, jako tady byli lidi starší, kteří se taky zajímali o hudbu a o politiku a nesouhlasili s režimem, ale... Že by se konaly nějaké větší akce, tak to se nedá říct. Spoustu lidí potom, kteří i z těch starších, tak spoustu lidí prostě emigrovalo... Pověštinou do Německa.

Otázka: A třeba byly tady už třeba už v 70. letech nějaké undergroundové kapely, nebo tady byly spíš ty máničky?

Odpověď: No... Já o žádných kapelách nevím. My jsme se se Zvárou vždycky smáli, že Tabun band byla první undergroundová kapela tady na Ostravsku. Nebo... Je samozřejmě možné, že v Ostravě, ale to já bych možná věděl.

Otázka: A toho Mirka Zváru, toho jste vlastně potkal jak? Já vím, že sem přišel teda na tu šachtu dělal. Taky v hospodě jste se potkali?

Odpověď: No, v hospodě a hned to bylo. Prostě jsem věděl, že to je moje krevní skupina. Taky se zajímal o hudbu, nadával na komunisty. A prostě hned jsem si ho oblíbil, tak začali jsme tak kamarádit hodně intenzivně jako, no. On je nepřehlédnutelný, byl taková postavička, jo. Za prvé jakoby takové dlouhé vlasy, teď ty vousiska a jako i ty názory nepřehlédnutelné a taky takový výřečný. Byl hodně výřečný, na všechno měl takové hodně specifické názory. Takové až extrémně specifické, všechno by jako řešil. Tak pojďme udělat revoluci a takovým způsobem... Což pro nás bylo v té době takové dobrodružné, že prostě, kdo by tady chtěl dělat revoluci:

Otázka: A se Zvárou jste byli stejně starý?

Odpověď: Ne, Zvára je právě 56, já jsem 61. A Mirek je o pět roků. Byl takovej můj mentor, měl větší znalosti, jako že byl starší, přes tu hudbu, a tak měl větší přehled a tím, že přece jenom tady je trošku díra, v Havířově. A Mirek tam byl jako od těch Pardubic a jezdil často do Prahy. Stýkal se už v té době s Vopálkou a s Dinem a s takovýma známýma z toho undergroundu, tak už byl takovej jako trošku jako kovanej.

Otázka: Vlastně Mirek říkal, jako že on byl, v uvozovkách, jako jeden z prvních, co sem přinese nějaký kvalitnější, třeba Plastiků, tak bylo to tak?

Odpověď: Je to tak, no. Tak my jsme samozřejmě věděli, že existují Plastici, ale nahrávky... To snad ani nikdo neměl v té době. Že Mirek, on tady přišel poměrně brzy, on tady přišel, mně 15? Jsem 61., takže v nějakým 76, že to bylo ještě před Chartou.

Otázka: Ještě jsem se chtěla zeptat, tak během sametové revoluce, tak jste byl v Ostravě?

Odpověď: Jo, v Ostravě dvakrát a tady v Havířově taky, na náměstí. Ale bez nějakého vystupování. Spíš jsem se angažoval na závodě. Tam jsem byl mezi prvními, když tam potom chodili ti studenti, tak že jsem jim různé kontakty zprostředkoval. A když byla- to nebyla, samozřejmě schůze, ale prostě nějaká jakoby manifestace s tím, že se tam mluvilo, tak já jsem tam samozřejmě musel hned mezi prvními, všechny jsem tam hanil, všechny komunisty jsem okamžitě prostě chtěl zlikvidovat, což nebylo tak jednoduché, protože ti byli tak pevní v kramflekách, že ti se mi museli smát, když jsem tam tak vyřvával. Snaha byla.

Příloha č. 9

Přepis dodatečného rozhovoru s Ivem Pešákem. Rozhovor proběhl v červenci roku 2023 v Havířově.

Otázka: Minule, když jsme spolu mluvili, tak jste se zmínil, že se Vám podařilo vyhnout se vojně?

Odpověď: Já jsem měl modrou knížku na hlavu. Ještě doteďka dlužím vojenské správě 20 Kč za kolek. Protože já jsem tam seděl, oni říkali: „Dobře, tak neschopen trvale, dejte nám průkaz brance.“. „Nemám nic takovýho, tak mi dali duplikát a říkali 20 Kč a kolek. Říkám: „Nemám.“. Tak mi musel dát 20 Kč, takže dlužím vojenské správě ještě teď.

Otázka: Jak konkrétně se Vám to povedlo?

Odpověď: Já jsem chodil za zatím Burešem, psychologem, furt. Nechal jsem se kvůli tomu zavřít i do blázince, že vidím mrtvé lidi.

Otázka: A tys byl v nějakém spolku, jako je SPUSA nebo HOS?

Odpověď: Do HOSu se tak někdo nedostal. To byl elitní spolek v podstatě, ale... Všechny ty mírový- Mírový klub Johna Lennona, Nezávislé lidové sdružení, to byla taková povinnost. A Společnost přátel USA. České děti s Placákem, Koruna česká samozřejmě, Čechy Čechům... Ale těch iniciativ bylo. Vždyť já vím, jak jsme tam u Kissáka, jak ještě bydlel v těch Datyních, tak vždycky jsme tam každý něco přinesl, petice, to prostě kolovalo, nikdo to nečetl, všichni to podepisovali. My jsme byli všude. Tam jsme měli takový čtenářský spolek, vždycky jsme seděli v kuchyni u stolu. Tam se nikdo nebavil, tam každý četl nějaké novinky, koho zas někde zavřeli, a pak jsme podepisovali. První, ta petice, to já si vzpomínám, jak to to nesl Kissák. Tehdy to fakt bylo v 86. už nebo 87., to donesl, a to neznali, ani když jsem byl potom na tom Mministerstvu obrany kvůli tomu třetímu odboji, tak jsem jim to tam říkal. Ta petice za náboženskou svobodu od Augustina Navrátila. Ta byla první. To podepsal snad půl milionu lidí, ale to byla katolická věc. Kissák to dotáhl, že Kissák byl tehdá, než se dal k Haré Krišně, všichni jsme byli bratři a tak dále. No, když něco dělal, tak to dělal pořádně vždycky. No, a ten Augustin Navrátil, to jsme podepisovali, to bylo půl milionu lidí.

Otázka: Ještě teda ke Kmochoyce, tak někde jsem četla, nebo mi to někdo říkal, ale že vlastně tam byl vlastně, v uvozovkách pravidlo, že nikdo nesmí hrát na nástroj, na který umí?

Odpověď: To jsme si tak jako říkali, ale pravidlo to nebylo. Já jsem hrál na trumpetu, kde jsem hrál předtím v orchestru. Kissák hrál na saxofon, na který cvičil pořád. Fuňoch tam hrál na klarinet, taky hrál v orchestru... To spíš kytarista Keller, přes kytaru tam nemohl tak proto mlátil do škopku. Vilém, protože unesl buben. A Salám, protože sehnal někde činel. Nás taky bylo asi devět nebo.

Potom, když jsme dělali ten Hadr, to už byli ti četníci protivní hodně. Ten Hadr, to vlastně ten prvotní nápad, to bylo od Salzmana. To byl Salám. Takovej, ten nás honil jak nadmuté kozy, ať se něco děje. Už umřel v roce 2003, tuším, že to je 20 roků. No druhý pamětník Šolich umřel, teď prvního května. My jsme si nic nenechávali, vždyť ten Hadr, to vyšlo... Snad pět čísel, jestli jsme vydali, po nějakých osmi kusech, to šlo hned pryč. Zůstalo mi torzo, blány cyklostylové, jak jsme na to dřeli. Šolich se byl tehdy učit u Magora. Ne, u Čuňase jel na exkurzi se učit, jak se točí klikou. A u Saláma ve sklepě... A nic z toho nezůstalo. Když byla v devadesátém roce výstava českého samizdatu českého undergroundu v Památníku národního písemnictví, tak jsme tam tehdy se šli podívat, kromě té Severomoravské pasivity, Protějššího chodníku tam byl Havířovský drbník.

Otázka: Takže takhle jenom ve třech jste dělali Hadr, nebo třeba vám tam přispíval i sem tam někdo?

Odpověď: Tam psali lidi, no ale aby to nebylo přes čáru, aby to nebylo moc. Já, když jsem tam napsal, ty své zápisky z pracovního procesu, protože mě vyhodili ze školy a dělal jsem, myslím, dva měsíce jsem vydržel na Nové huti, tak jsem potom napsal ty zápisky z pracovního procesu. Měl to jako být Dostojevský Zápisky z mrtvého domu. A Šolich mi říkal, že to nejde, že říkal, to když to vydáme, tak nás zavru hned. Že když to nevydáme, když to tam nenapišeme, tak máme tak půl roku.

Otázka: Co se týče Hadru, tak Vy jste říkal, že vyšlo pět až šest čísel, ale když jsem byla v Libri prohibiti, tak tak byly tři čísla. Nulté, první a druhé. Ty ostatní už nejsou k dohledání?

Odpověď: No je možné, že jsem to nadnesl. Já už si to nepamatuju, já jsem si myslel, že jsme jich tam pět dali, že jsme měli nějaké blány, ale je možné, že jich pět nebylo. Takže byly maximálně čtyři a jestli vyšly tři a čtvrté bylo rozdělané. Takže je to spíš tak.

Otázka: Takže ty Zápisky z pracovního procesu měli vyjít v tom čtvrtém čísle?

Odpověď: Asi. Škoda, on už to nikdo nemá. Zmizelo to, jako spousta dalších věcí.

Otázka: Ještě jsem se chtěla zeptat, ohledně Kmochovky, jak jste mi říkal, že jste hráli v Praze, tak to bylo ještě před revolucí?

Odpověď: Před revolucí. My jsme skončili hrát někdy... Poslední koncert byl ve Věrovanech někdy snad v červnu, nebo v červenci 89.